

T/6133. számú törvényjavaslat indokolással - A bűncselekmények áldozatainak jogaira, támogatására és védelmére vonatkozó minimumszabályok megállapításáról és a 2001/220/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról szóló, 2012. október 25-i 2012/29/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv átültetése érdekében szükséges egyes törvények módosításáról

2015. évi ... törvény a bűncselekmények áldozatainak jogaira, támogatására és védelmére vonatkozó minimumszabályok megállapításáról és a 2001/220/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról szóló, 2012. október 25-i 2012/29/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv átültetése érdekében szükséges egyes törvények módosításáról

1. Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény módosítása

1. §

(1) Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 57. § (2) bekezdés f) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(Illetékmentes a büntető ügyekben:)

"f) a feljelentő részére a szóban tett feljelentésről készített jegyzőkönyv másolata, illetve az írásban tett feljelentés megtételét igazoló irat másolata."

(2) Az Itv. 103. §-a a következő (5) bekezdéssel egészül ki:

"(5) Az 57. § (2) bekezdés f) pontja a bűncselekmények áldozatainak jogaira, támogatására és védelmére vonatkozó minimumszabályok megállapításáról és a 2001/220/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról szóló, 2012. október 25-i 2012/29/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 5. cikk (3) bekezdésének végrehajtásához szükséges rendelkezést állapít meg."

2. A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény módosítása

2. §

(1) A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény (a továbbiakban: Bvszt.) 28/B. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

"28/B. § (1) A bíróság vagy az ügyész értesítése alapján a fogva tartó bv. szerv nyilvántartja a sértettnek, illetve a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 51. § (3) vagy (3a) bekezdése alapján a sértett jogait gyakorló személynek a sértettet érintő bűncselekménnyel összefüggésben a fogvatartott szabadulásáról vagy szökéséről történő értesítésre vonatkozó kérelmével kapcsolatos adatokat.

(2) Az (1) bekezdés alapján a következő személyes adatokat kell nyilvántartani:

a) a kérelmező családi és utónevét, és

b) a kérelmező által megadott lakcímet."

(2) A Bvszt. a következő 47/A. §-sal egészül ki:

"47/A. § E törvény 28/B. §-a a bűncselekmények áldozatainak jogaira, támogatására és védelmére vonatkozó minimumszabályok megállapításáról és a 2001/220/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról szóló, 2012. október 25-i 2012/29/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 6. cikk (5) és (6) bekezdésének való megfelelést szolgálja."

3. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény módosítása

3. §

(1) A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 139/A. §-a a következő (3a) és (3b) bekezdéssel egészül ki:

"(3a) A bíróság vagy az ügyész értesítése alapján a javítóintézet nyilvántartja a sértettnek, illetve a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 51. § (3) vagy (3a) bekezdése alapján a sértett jogait gyakorló személynek a sértettet érintő bűncselekménnyel összefüggésben, a javítóintézetben ellátott fiatalok szabadulásáról vagy szökéséről történő értesítésre vonatkozó kérelmével kapcsolatos adatokat.

(3b) A (3 a) bekezdés alapján a következő személyes adatokat kell nyilvántartani:

a) a kérelmező családi és utónevét, és

b) a kérelmező által megadott lakcímet."

(2) A Gyvt. 189. §-a a következő d) ponttal egészül ki:

(Ez a törvény a következő uniós jogi aktusoknak való megfelelést szolgálja:)

"d) a bűncselekmények áldozatainak jogaira, támogatására és védelmére vonatkozó minimumszabályok megállapításáról és a 2001/220/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról szóló, 2012. október 25-i 2012/29/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 6. cikk (5) és (6) bekezdése."

4. A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény módosítása

4. §

(1) A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 51. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

"(3) Ha a sértett akár a büntetőeljárás megindítása előtt, akár azt követően meghalt, helyébe egyenesági rokona, házastársa, élettársa, testvére, törvényes képviselője vagy jogszabály, illetve szerződés alapján a sértett által eltartott személy léphet, és gyakorolhatja a (2) bekezdésben meghatározott jogokat. Több fellépésre jogosult személy esetén az érintettek kijelölhetik maguk közül a sértetti jogokat gyakorló személyt. Megegyezés hiányában az a személy gyakorolhatja a sértett jogait, aki az eljárásban elsőként fellépett."

(2) A Be. 51. §-a a következő (3a) bekezdéssel egészül ki:

"(3a) Ha a sértett egyházi személy vagy vallási tevékenységet végző szervezet vallásos szertartást hivatásszerűen végző tagja volt, aki az olyan egyházi jogi személy vagy vallási tevékenységet végző szervezet belső szabálya szerint, amelyhez életében tartozott, egyházi rend vagy fogadalom okából

házasságot nem köthetett, a (3) bekezdés alkalmazásában halála esetén - egyenesági rokon, testvér, törvényes képviselő vagy jogszabály, illetve szerződés alapján a sértett által eltartott személy hiányában - a sértett jogait gyakorló személyként az egyházi jogi személy vagy vallási tevékenységet végző szervezet előljárója léphet fel."

(3) A Be. 51. § (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

"(4) A sértett, illetve a (3) vagy a (3a) bekezdés alapján a sértett jogait gyakorló személy jogosult arra, hogy kérelmére értesítsék a sértettet érintő bűncselekménnyel összefüggésben

a) az előzetesen letartóztatott szabadon bocsátásáról vagy szökéséről,

b) a végrehajtandó szabadságvesztésre ítélt feltételesen vagy véglegesen történő szabadon bocsátásáról vagy szökéséről, illetve a szabadságvesztés végrehajtásának félbeszakításáról,

c) az elzárásra ítélt szabadon bocsátásáról vagy szökéséről, illetve az elzárás végrehajtásának félbeszakításáról,

d) az ideiglenes kényszergyógykezelte elbocsátásáról vagy szökéséről,

e) a kényszergyógykezelte elbocsátásáról, engedély nélküli eltávozásáról, illetve adaptációs szabadságra bocsátásáról, valamint

f) javítóintézeti nevelés esetén a fiataikorú ideiglenes vagy végleges elbocsátásáról, a javítóintézet engedély nélküli elhagyásáról, illetve a javítóintézeti nevelés félbeszakításáról."

5. §

A Be. 53. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

"(2) A pótmagánvádló halála esetén helyébe - harminc napon belül - egyenesági rokona, házastársa, élettársa, testvére, törvényes képviselője vagy jogszabály, illetve szerződés alapján a pótmagánvádló által eltartott személy léphet."

6. §

A Be. 57. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

"(3) A sértett, a magánvádló, a magánfél vagy az egyéb érdekelt kérelmére - ha annak a jogi segítségnyújtásról szóló törvényben foglalt feltételei fennállnak - a törvényben meghatározott szervezet engedélyezi a pártfogó ügyvédi képviselőt. Ha a nyomozó hatóság, az ügyész vagy a bíróság észleli, hogy a pártfogó ügyvédi képviselő engedélyezésének feltételei a felsoroltak valamelyikénél fennállnak, e személyt tájékoztatja arról, hogy pártfogó ügyvédi képviselő engedélyezését kérheti. Ha az ügyész a Polgári perrendtartásban meghatározottak szerint perindításra jogosult, erre a bíróság az ügyész figyelmét felhívhatja."

7. §

A Be. 62/A. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

"62/A. § (1) A bíróság, az ügyész és a nyomozó hatóság törekszik arra, hogy a büntetőeljárásban részt vevő személyekkel történő írásbeli és szóbeli kommunikáció során egyszerű és közérthető módon fogalmazzon. A jogokról való tájékoztatást és a kötelezettségekre való figyelmeztetést az érintett személy számára érthető módon, az érintett személy állapotára, személyes jellemzőire figyelemmel kell megfogalmazni.

(2) A bíróság, az ügyész és a nyomozó hatóság a szóbeli kommunikáció során meggyőződik arról, hogy az elmondottakat az érintett személy megértette-e, ennek hiányában a tájékoztatást, illetve a figyelmeztetést megmagyarázza.

(3) Az (1) és a (2) bekezdés alkalmazásakor, ha az érintett személy

a) a tizennyolcadik életévét nem haladta meg, életkorára és érettségére figyelemmel,

b) hallássérült, siketvak, vak, beszédképtelen, illetve - beszámítási képességre tekintet nélkül - kóros elmeállapotú, az állapotára figyelemmel,

fokozott körültekintéssel kell eljárni."

8. §

A Be. a következő alcímmel, valamint 62/B. és 62/C. §-sal egészül ki:

"A sértettre vonatkozó különös rendelkezések

62/B. § (1) A bíróságnak, az ügyésznek és a nyomozó hatóságnak az eljárási cselekmények előkészítése és végrehajtása során figyelemmel kell lennie arra, hogy az eljárási cselekményt megelőzően, annak során, illetve az eljárási cselekményt követően a sértett és a terhelt szükségtelenül ne találkozzon egymással.

(2) Az olyan eljárási cselekményt, amelynél a sértett jelenléte kötelező, lehetőség szerint úgy kell előkészíteni és végrehajtani, hogy annak megisméltésére indokolatlanul ne kerüljön sor.

62/C. § (1) A bíróság, az ügyész és a nyomozó hatóság az eljárás során folyamatosan vizsgálja, hogy a sértett a személyiségét és életviszonyait jellemző tényekre és körülményekre, a bűncselekmény jellegére vagy az elkövetés körülményeire tekintettel olyan különleges bánásmódot igénylő személy-e, akiről megállapítható, hogy a büntetőeljárásban sajátos szükségletekkel rendelkezik (a továbbiakban: különleges bánásmódot igénylő sértett).

(2) Ha a sértett a büntetőeljárás megindításakor a tizennyolcadik életévét nem töltötte be, különleges bánásmódot igénylő sértettnek kell tekinteni.

(3) Ha a büntetőeljárásban különleges bánásmódot igénylő sértett vesz részt, akkor a bíróságnak, az ügyésznek és a nyomozó hatóságnak az eljárás során a különleges bánásmódot igénylő sértett lehető legnagyobb kíméletével kell eljárnia. Ennek során a sértett igényeinek a figyelembevételével különösen a 167. § (1) bekezdésében, a 207. § (5) bekezdésében, a 211. § (4a) bekezdésében, a 213. § (4) bekezdésében, a 244/A. § (2) bekezdésében, a 292. § (2) bekezdésében, a 293. § (2) bekezdésében meghatározott intézkedések alkalmazására kell törekedni.

(4) A különleges bánásmódot igénylő sértettet érintő eljárási cselekményeket, ha az az eljárás érdekeit nem sérti, a sértett kíméletével, lehetőség szerint az igényeinek a figyelembevételével kell előkészíteni és végrehajtani.

(5) A különleges bánásmódot igénylő sértetti minőség megállapításának kezdeményezésével, illetve annak vizsgálatával kapcsolatos iratokat a bíróság, az ügyész, illetve a nyomozó hatóság az iratok között elkülönítve, zártan kezeli."

9. §

A Be. a 63. §-t megelőzően a következő alcím címmel egészül ki:

"A büntetőeljárás során a személyes adatok kezelésére vonatkozó általános szabályok"

10. §

A Be. 67. § (7) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

"(7) A kiskorú idézésében, illetve értesítésében - figyelemmel a 62/A. §-ban foglaltakra - a kiskorú korára, érettségére figyelemmel, számára érthető módon tájékoztatást kell adni az idézés, illetve értesítés tartalmáról."

11. §

A Be. 70/B. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

"(3) A feljelentő részére - ha nem a (2) bekezdésben felsoroltak valamelyike - csak a szóban tett feljelentésről készített jegyzőkönyvről, illetve az írásban tett feljelentés megtételét igazoló iratról adható másolat. Ha a feljelentő a magyar nyelvet nem ismeri, kérelmére a nyomozó hatóság vagy az ügyész a feljelentés megtételéről igazolást állít ki. Az igazolást a feljelentő részére kézbesíteni kell."

12. §

A Be. a következő 86/A. §-sal egészül ki:

"86/A. § Ha a nyomozó hatóság, illetve az ügyészség által végzett nyomozás során az ügyész a nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni bűncselekmény (Btk. XIX. Fejezet) vagy a hozzátartozó sérelmére elkövetett személy elleni bűncselekmény miatt folytatott eljárásban különleges bánásmódot igénylő sértettet kíván tanúként kihallgatni, akkor a sértettet csak vele azonos nemű személy hallgathatja ki, feltéve hogy ezt a sértett kéri és az eljárás érdekeit nem sérti."

13. §

A Be. 166. § (2) bekezdés d) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(A jegyzőkönyvben fel kell tüntetni)

"d) az eljárási cselekményen jelen lévő személyek nevét és azt, hogy az eljárási cselekményen milyen minőségben vettek részt,"

14. §

A Be. 167. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

"(1) Az ügyész, valamint a nyomozó hatóság elrendelheti a nyomozási cselekménynek gyorsírással, kép- vagy hangfelvevővel vagy egyéb berendezéssel történő rögzítését; elrendeli, ha a gyanúsított, a védő vagy a sértett ezt a költségek egyidejű előlegezésével indítványozza. A tizennegyedik életévét be nem töltött tanú kihallgatását kép- vagy hangfelvevővel vagy egyéb berendezéssel kell rögzíteni. A rögzítés ilyen módja a jegyzőkönyvet nem pótolja, de az ügyész vagy a nyomozó hatóság által készített, a képet és a hangot egyidejűleg rögzítő felvétel esetében a jegyzőkönyvben mindössze a jelenlevőket, az elkészítés helyét, idejét és egyéb körülményeit kell feltüntetni."

15. §

A Be. 172. §-a a következő (1a) bekezdéssel egészül ki:

"(1a) Ha a feljelentő a feljelentést szóban teszi, támogatása érdekében - ideértve a nyelvi segítséget is - a meghallgatásán jelen lehet egy általa megjelölt nagykorú személy, feltéve hogy e személy jelenléte az eljárás érdekeit nem sérti."

16. §

A Be. 172/A. §-a a következő (2a) bekezdéssel egészül ki:

"(2a) A feljelentő vagy a sértett meghallgatásán a támogatása érdekében - ideértve a nyelvi segítséget is - jelen lehet egy általa megjelölt nagykorú személy, feltéve hogy e személy jelenléte az eljárás érdekeit nem sérti."

17. §

A Be. 181. §-a a következő (3 a) bekezdéssel egészül ki:

"(3a) Ha a sértett tanúkénti kihallgatása szükséges, akkor a sértettet lehetőség szerint soron kívül kell kihallgatni."

18. §

A Be. 184. §-a a következő (9) bekezdéssel egészül ki:

"(9) Azoknál a nyomozási cselekményeknél, amelyeknél a sértett jelenléte kötelező, vagy amelyeknél jelen lehet, a sértett mellett képviselője, támogatója és - ha ez az eljárás érdekeit nem sérti - egy általa megjelölt nagykorú személy is jelen lehet. A sértett tanúkénti kihallgatásánál a 85. § (4) bekezdésében, illetve a 86. § (3) bekezdésében meghatározott személyek mellett - ha ez az eljárás érdekeit nem sérti - a sértett által megjelölt nagykorú személy is jelen lehet."

19. §

A Be. 185. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

"(1) A gyanúsított, a védő és a sértett jelen lehet a szakértő meghallgatásánál, a szemlénél, a bizonyítási kísérletnél és a felismerésre bemutatásnál, továbbá indítványt terjeszthet elő, észrevételt tehet, valamint a szakértőhöz kérdéseket intézhet. A felsoroltaknak a nyomozási cselekményről való értesítése kivételesen mellőzhető, ha ezt a nyomozási cselekmény sürgőssége indokolja. Az értesítést

mellőzni kell, ha ennek következtében a tanú zártan kezelt adatai a gyanúsított, a védő és a sértett előtt ismertté válnának."

20. §

A Be. 213. § (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

"(4) A nyomozási bíró - indítványra, illetve különleges bánásmódot igénylő sértett esetén hivatalból is - elrendelheti a tanú kihallgatásának kép- vagy hangfelvevővel, illetve egyéb berendezéssel történő rögzítését. A tizennegyedik életévét be nem töltött tanú kihallgatását kép- vagy hangfelvevővel, illetve egyéb berendezéssel kell rögzíteni. A felvétel a jegyzőkönyvet nem pótolja. A felvételtől készült másolaton a tanú személyazonosságának megállapítására alkalmas egyedi tulajdonságai - például arcképe, hangja - technikai úton torzíthatók. Ha a felvétel különösen védett vagy olyan tanú kihallgatásáról készült, akinek a személyi adatait zártan kezelik, a zárt kezelésre vonatkozó rendelkezéseket az ilyen felvételekre is alkalmazni kell."

21. §

A Be. 237. § (3) bekezdés c) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A bíróság hivatalból vagy az ügyész, a vádlott, a védő, a sértett, illetőleg a tanú indítványára a nyilvánosságot az egész tárgyalásról vagy annak egy részéről indokolt határozattal kizárhatja (zárt tárgyalás)]

"c) az eljárásban részt vevő személyek (V. Fejezet), így különösen a különleges bánásmódot igénylő sértett, továbbá a tanú védelme érdekében,"

22. §

A Be. 244/A. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

"(2) A tanács elnöke zártcélú távközlő hálózat útján történő kihallgatását rendelheti el

a) a tizennegyedik életévét be nem töltött tanúnak,

b) annak a tanúnak, akinek sérelmére az élet, a testi épség és az egészség elleni bűncselekmények (Btk. XV. Fejezet), a nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni bűncselekmények (Btk. XIX. Fejezet) vagy a gyermekek érdekét sértő és a család elleni bűncselekmények (Btk. XX. Fejezet) körébe tartozó vagy más, személy elleni erőszakos bűncselekményt követtek el,

c) a különleges bánásmódot igénylő sértettnek,

d) annak a tanúnak, akinek a tárgyaláson való megjelenése egészségi állapotára vagy más körülményre tekintettel aránytalan nehézséggel járna,

e) annak a tanúnak vagy vádlottnak, aki jogszabályban meghatározott tanúvédelmi programban vesz részt, vagy a védelme ezt egyébként indokolttá teszi,

f) annak a fogva lévő vádlottnak vagy tanúnak, akinek a tárgyaláson való megjelenése a közbiztonság veszélyeztetésével járna."

23. §

A Be. 292. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

"(2) A tanács elnöke az ügyész, a vádlott vagy a védő indítványára, illetve hivatalból a tanú kihallgatásának tartamára a tárgyalóteremből eltávolíttatja azt a vádlottat, akinek jelenléte a tanút a kihallgatása során zavarná. A különleges bánásmódot igénylő sértett tanúkénti kihallgatása esetén a kihallgatandó sértett vagy képviselője is indítványozhatja a vádlott tárgyalóteremből történő eltávolíttatását."

24. §

A Be.

a) 214. § (4) bekezdésében, 262. § (1) bekezdésében és 327. § (2a) bekezdésében a "sértettet" szövegrész helyébe a "sértettet, illetve az 51. § (3) vagy (3a) bekezdése alapján a sértett jogait gyakorló személyt",

b) 604. § (2) bekezdés s) pontjában a "személy" szövegrész helyébe a "személy, valamint a különleges bánásmódot igénylő sértett"

szöveg lép.

5. A jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvény módosítása

25. §

(1) A jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Jst.) 63. § (6) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

"(6) A fél adatváltozás-bejelentési kötelezettsége a büntetőeljárás megszüntetéséig, a vádemelés részbeni mellőzéséig vagy az eljárás jogerős befejezéséig áll fenn, ezt követően a támogatás visszatérítésére köteles fél a lakóhelyében, tartózkodási helyében, szálláshelyében és munkavégzésének helyében bekövetkezett változást köteles öt napon belül bejelenteni a visszatérítési kötelezettségének fennállásáig."

(2) A Jst. 63. §-a a következő (7) és (8) bekezdéssel egészül ki:

"(7) A jogi segítségnyújtó szolgálat a támogatás jogerős megvonásáról értesíti a büntetőeljárást lefolytató hatóságot és a pártfogó ügyvédet.

(8) A támogatás nyilvántartása a következő adatokat is tartalmazza:

a) a büntetőeljárást lefolytató hatóság megnevezése, a büntetőeljárás ügyszáma, a felek neve és a bűncselekmény, amely miatt a büntetőeljárás folyik,

b) a fél helyett előlegezett pártfogó ügyvédi díj, illetve pártfogó ügyvédi díj eljárási előlegének összege,

c) a visszatérítésre köteles terhelt adatai (név, anyja neve, születési időpont, lakóhely; szervezet esetében elnevezés, székhely, nyilvántartást vezető szerv, nyilvántartási szám)."

26. §

A Jst. VII. Fejezete a következő 63/A. §-sal egészül ki:

"63/A. § (1) A támogatás engedélyezésének ügyében eljáró jogi segítségnyújtó szolgálat a pártfogó ügyvéd kérelmére, ha annak jogszabályban foglalt feltételei fennállnak, megállapítja a pártfogó ügyvéd részére fizetendő pártfogó ügyvédi díj eljárási előlegének összegét.

(2) A pártfogó ügyvéd a pártfogó ügyvédi díj eljárási előlegének megállapítása iránti kérelmét a vádemelést követő 60 napon belül terjesztheti elő, ezt követően pedig akkor, ha igazolja, hogy a vádemelésről szóló értesítést 60 napon belül vette kézhez. Ha a büntetőeljárásban a vádemelésig a sértett képviselőt több pártfogó ügyvéd látta el, a korábban eljáró pártfogó ügyvéd a jogi segítségnyújtó szolgálat felhívására a pártfogó ügyvédi díj eljárási előlegének megállapítására irányuló kérelmét a felhívás kézhezvételétől számított 30 napos jogvesztő határidővel terjesztheti elő.

(3) A pártfogó ügyvédi díj eljárási előlegének megállapítására irányuló eljárásról a támogatott felet és a terheltet értesíteni nem kell.

(4) A pártfogó ügyvédi díj eljárási előlegéről rendelkező határozat jogerőre emelkedését követően a jogi segítségnyújtó szolgálat intézkedik a pártfogó ügyvédi díj eljárási előlegének kifizetése iránt; az eljárási előleg kifizetése a célelőirányzat terhére történik.

(5) A pártfogó ügyvéd a díjának megállapítása iránti kérelmét a büntetőeljárás megszüntetését, a vádemelés részbeni mellőzését vagy az eljárás jogerős befejezését követő 6 hónapon belül terjesztheti elő, ezt követően pedig akkor, ha igazolja, hogy a pártfogó ügyvédi díj viseléséről szóló határozatot 6 hónapon belül vette kézhez. Ha a perben a fél képviselőt több pártfogó ügyvéd látta el, a korábban eljáró pártfogó ügyvéd a jogi segítségnyújtó szolgálat felhívására díjának megállapítására irányuló kérelmét a felhívás kézhezvételétől számított 30 napos jogvesztő határidővel terjesztheti elő.

(6) A jogi segítségnyújtó szolgálat a pártfogó ügyvédi díj visszatérítésére kötelező döntésében a pártfogó ügyvédi díj eljárási előlegének visszatérítéséről is rendelkezik a díj visszafizetésére kötelezett terhelt vagy támogatott fél terhére."

27. §

A Jst. 89. §-a a következő d) ponttal egészül ki:

(Ez a törvény a következő uniós jogi aktusoknak való részleges megfelelést szolgálja:)

"d) a bűncselekmények áldozatainak jogaira, támogatására és védelmére vonatkozó minimumszabályok megállapításáról és a 2001/220/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról szóló, 2012. október 25-i 2012/29/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv."

28. §

A Jst.

a) 63. § (1) bekezdésében az "e §-ban foglalt" szövegrész helyébe az "e §-ban és a 63/A. §-ban foglalt",

b) 63. § (2) bekezdés nyitó szövegrészében az "a büntetőeljárás bírósági szakaszában" szövegrész helyébe az "a büntetőeljárásban",

c) 63. § (2) bekezdés a) pontjában az "az elsőfokú, másodfokú és harmadfokú bírósági eljárásban a" szövegrész helyébe az "a támogatás iránti", a "per" szövegrész helyébe a "büntetőeljárás megszüntetéséig, a vádemelés részbeni mellőzéséig vagy az eljárás",

d) 63. § (3) bekezdés nyitó szövegrészében az "A kérelemben" szövegrész helyébe az "A támogatás iránti kérelemben",

e) 63. § (5) bekezdés a) pontjában a "vádlott" szövegrész helyébe a "terhelt"

szöveg lép.

6. A bűncselekmények áldozatainak segítségéről és az állami kárenyhítésről szóló 2005. évi CXXXV. törvény módosítása

29. §

(1) A bűncselekmények áldozatainak segítségéről és az állami kárenyhítésről szóló 2005. évi CXXXV. törvény (a továbbiakban: Ást.) 2. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

"(1) E törvény szerinti áldozatsegítő szolgáltatás (a továbbiakban: szolgáltatás) igénybevételére - az (1a) bekezdésben foglalt eltéréssel - jogosult az Európai Unió bármely tagállamának Magyarországon életvitelszerűen élő állampolgára vagy az a Magyarországon életvitelszerűen élő magyar állampolgár is, aki jogszerű külföldi tartózkodása alatt bűncselekmény áldozatává vált."

(2) Az Ást. 2. § a következő (1a) bekezdéssel egészül ki:

"(1a) Az (1) bekezdésben meghatározott személyek esetén azonnali pénzügyi segély kizárólag akkor adható, ha az elszendvedett bűncselekmény szándékos, személy elleni erőszakos jellegű."

30. §

(1) Az Ást. 4. § (1) és (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek:

"(1) Az állam az áldozat számára, szükségleteinek felmérését követően, azokhoz igazodóan szolgáltatást nyújt. E törvény alapján a szolgáltatások az alábbiak:

a) érdekérvényesítés elősegítése,

b) azonnali pénzügyi segély,

c) áldozati státusz igazolása,

d) tanúgondozás,

e) védett szálláshely biztosítása.

(2) Az érdekérvényesítés elősegítése keretében az áldozatsegítő szolgálat az áldozatot a szükségletének megfelelő módon és mértékben hozzásegíti alapvető jogai érvényesítéséhez, az egészségügyi, egészségbiztosítási ellátások és a szociális ellátások, valamint más állami támogatások igénybevételéhez, ennek érdekében különösen:

- a) tájékoztatást nyújt,
- b) jogi tanácsot ad,
- c) érzelmi segítséget nyújt,
- d) segítséget ad a sérelem rendezéséhez."

(2) Az Ást. 4. § (4) és (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek:

"(4) Ha valamely hatóság vagy más szerv az általa nyújtott ellátás, szolgáltatás vagy támogatás igénybevételét attól teszi függővé, hogy az ellátást, szolgáltatást vagy támogatást igénylő személy az e törvény hatálya alá tartozó áldozat, továbbá ha ez egyéb okból szükséges, az áldozatsegítő szolgálat e tény igazolására az áldozat kérelmére vagy hivatalból hatósági bizonyítványt állít ki (a továbbiakban: áldozati státusz igazolása).

(5) A bírósági tárgyalásra idézett tanú a megfelelő tájékoztatás érdekében bírósági tanúgondozóhoz fordulhat. A bírósági tanúgondozó a bíróság olyan ügyintézője, aki a tanú részére külön jogszabályban meghatározott módon felvilágosítást ad a tanúvallomás megtétele, az ehhez szükséges bírósági megjelenés elősegítése érdekében. A tanúgondozás nem terjed ki az ügyről való tájékoztatásra, és nem járhat a tanú befolyásolásával."

(3) Az Ást. 4. §-a a következő (7) és (8) bekezdéssel egészül ki:

"(7) A szolgáltatások a rászorultság vizsgálata nélkül térítésmentesen járnak az áldozatnak.

(8) Amennyiben az áldozat az (1) bekezdés a) vagy e) pontjában foglalt szolgáltatás iránt fordul az áldozatsegítő szolgálathoz, az áldozatsegítő szolgálat nevében eljáró hivatalos személy mentesül a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 171. § (2) bekezdésében foglalt kötelezettség alól."

31. §

Az Ást. 5. § a) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(Nem kaphat szolgáltatást az az áldozat, aki)

"a) a kért támogatást az ügyben korábban már megkapta, kivéve a tanúgondozást és a védett szálláshelyet,"

32. §

(1) Az Ást. 10. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

"(1) Az áldozat érdekérvényesítése elősegítéséért bármely áldozatsegítő szolgálathoz fordulhat."

(2) Az Ást. 10. §-a a következő (1a) bekezdéssel egészül ki:

"(1a) Az áldozat azonnali pénzügyi segély, áldozati státusz igazolása és kárenyhítés iránti kérelmét bármely áldozatsegítő szolgálatnál előterjesztheti."

(3) Az Ást. 10. § (3) és (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek:

"(3) Az azonnali pénzügyi segély iránti kérelemben meg kell jelölni

a) az áldozat természetes személyazonosító adatait, lakcímét és állampolgárságát,

b) a kérelem benyújtásának alapjául szolgáló bűncselekményre, illetve szabálysértésre vonatkozó adatokat (a bűncselekmény, illetve a szabálysértés megnevezése, elkövetésének helye, időpontja és lényeges körülményei),

c) azt, hogy a b) pontban megjelölt bűncselekmény, illetve szabálysértés az áldozat számára milyen hátránnyal, így különösen testi vagy lelki sérüléssel, érzelmi megrázkódtatással, illetve vagyoni kárral járt,

d) az igényelt támogatás fajtáját,

e) azt, hogy a korábban igénybe vett támogatásokkal kapcsolatban terheli-e az áldozatot az állammal szemben visszafizetési kötelezettség,

f) azt, hogy az áldozattal szemben az igényelt támogatás nyújtását kizáró ok fennáll-e, és

g) az áldozat szükségleteihez igazodó támogatás nyújtásához szükséges személyes adatot.

(4) A kárenyhítés iránti kérelemben a (3) bekezdés g) pontja szerinti adatot nem kell megjelölni."

(4) Az Ást. 10. §-a a következő (5) és (6) bekezdéssel egészül ki:

"(5) A feljelentés, illetve a feljelentés megtételét igazoló irat másolatát, a 11. § szerinti igazolást, az 1. § (3) bekezdésében meghatározott okból a feljelentést elutasító, a nyomozást megszüntető vagy az eljárást megszüntető döntés másolatát, továbbá az ítéletet az áldozat a kérelemhez csatolhatja, ha azzal rendelkezik.

(6) Kárenyhítés iránti kérelem esetén a 11. § szerinti igazolás hiányában minden esetben, az azonnali pénzügyi segély vagy az áldozati státusz igazolása iránti kérelem esetén pedig akkor, ha az áldozat a kérelméhez nem csatolja az (5) bekezdésben felsorolt iratok valamelyikét, illetve ha azokból nem állapítható meg, hogy a kérelmező az 1. § szerint áldozatnak minősül-e, az áldozatsegítő szolgálat a kérelem benyújtását követően haladéktalanul beszerzi a 11. § szerinti igazolást. A 2. § (1) és (1a) bekezdése esetén az azonnali pénzügyi segély vagy az áldozati státusz igazolása iránt benyújtott kérelemben az áldozatnak - a megfelelő dokumentumokat csatolva - igazolnia kell azt, hogy bűncselekmény áldozatává vált."

33. §

Az Ást. 15. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

"(3) Az áldozat köteles a támogatást egy összegben, a visszafizetésre kötelező jogerős határozat kézhezvételétől számított 30 napon belül a felülről nyitott "bűncselekmények áldozatainak kárenyhítése" elnevezésű céllelőirányzat (a továbbiakban: céllelőirányzat) javára megfizetni."

34. §

Az Ást. 16. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

"(3) Az áldozatsegítő szolgálat a nyilvántartásban rögzített adatokat az áldozatsegítő szolgálatához fordulás napjától vagy a kérelem előterjesztésétől számított 10 évig tartja nyilván és kezeli."

35. §

Az Ást. 17. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

"17. § Az áldozatsegítő eljárások illeték- és díjmentesek. A magyar nyelvet nem ismerő, vagy fogyatékosága miatt jelnyelvi tolmácsolásra szoruló ügyfél helyett a fordítás és tolmácsolás költségét a céllelőirányzat terhére az áldozatsegítő szolgálat viseli."

36. §

Az Ást. "Illeték-, díj- és költségmentesség" alcíme a következő 18. §-sal egészül ki:

"18. § Az áldozatsegítő szolgálat 40. § szerinti eljárása során, a nyomtatvány kitöltésével kapcsolatban felmerülő fordítás költségét az adott tagállam döntő hatósága előtti eljárásban használható nyelvet nem ismerő ügyfél helyett a céllelőirányzat terhére az áldozatsegítő szolgálat viseli."

37. §

(1) Az Ást. 20. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

"(1) Az áldozatsegítő szolgálat az érdekérvényesítés elősegítéséről nem hoz döntést."

(2) Az Ást. 20. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

"(3) Az áldozatsegítő szolgálat eljárásában írásbelinek nem minősíthető elektronikus úton nem tart kapcsolatot az ügyféllel."

38. §

Az Ást. 23. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

"23. § (1) Az áldozatsegítő szolgálat a kérelemről - ha a támogatás igénybevételének feltételei annak alapján megállapíthatóak - a 10. § (5) bekezdésében felsorolt iratok beérkezését követő naptól számított nyolc napon belül dönt. Ha az áldozat a személyesen benyújtott kérelméhez a 10. § (5) bekezdésében foglalt iratok valamelyikét csatolja és a 10. § (6) bekezdése alkalmazására nincsen ok, az áldozatsegítő szolgálat a kérelemről soron kívül dönt."

(2) Az áldozatsegítő szolgálat az érdekérvényesítés elősegítése esetén az áldozatnak az áldozatsegítő szolgálatához fordulását követően haladéktalanul felméri az áldozat szükségleteit és felajánlja az

ahhoz igazodó szolgáltatásokat. A szükségletek felmérése érdekében a személyesen jelen lévő ügyfelet szóban, a távollévő ügyfelet a leggyorsabb válaszadást lehetővé tevő módon - például telefonon, e-mailben - nyilatkoztatja. A szükségletek felmérésében közérdekű önkéntes segítő közreműködése vehető igénybe. A felajánlott szolgáltatások közül az áldozat által kiválasztott szolgáltatás nyújtásához szükséges első intézkedést az áldozatsegítő szolgálat soron kívül megteszi."

39. §

Az Ást. 24. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

"24. § (1) Tájékoztatás keretében az áldozatsegítő szolgálat a hozzá forduló áldozatot a szükségletei felmérését követően tájékoztatja

a) a büntető-, illetve szabálysértési eljárásbeli jogairól és kötelezettségeiről,

b) a számára elérhető támogatások fajtáiról és az igénylés feltételeiről,

c) az e törvényben biztosított támogatásokon kívül igénybe vehető egyéb ellátásokról, juttatásokról, jogérvényesítési lehetőségekről,

d) az áldozatsegítésben részt vevő állami, önkormányzati, civil szervezetek és a vallási közösségek elérhetőségéről,

e) a bűncselekmény, illetve tulajdon elleni szabálysértés típusára figyelemmel az ismételt áldozattá válás elkerülésének lehetőségeiről.

(2) Ha az áldozatsegítő szolgálat más hatóságtól, szervtől vagy szervezettől, illetve az áldozatsegítő szolgálatához benyújtott támogatás iránti kérelemből természetes személy áldozattá válásáról szerez tudomást, soron kívül (az áldozat szükségleteire vonatkozóan a rendelkezésére álló adatok alapján, azokhoz igazodóan) írásban tájékoztatja az ügyfelet arról, hogy támogatás jogosultja lehet és jogosultsága esetén a támogatások iránt kérelmet terjeszthet elő.

(3) Ha az áldozatsegítő szolgálat megállapítja, hogy a hozzá forduló harmadik országbeli állampolgár emberkereskedelem áldozata, - az (1) bekezdésében foglaltakon túl - tájékoztatja arról is, hogy

a) egy hónap gondolkodási idő áll rendelkezésére annak eldöntésére, hogy a bűncselekmény felderítésében a hatóságokkal együttműködik-e;

b) a gondolkodási idő tartamára ideiglenes tartózkodásra jogosító igazolásra, a hatóságokkal való együttműködés időtartamára pedig tartózkodási engedélyre jogosult.

(4) Az (1) és (3) bekezdésben foglaltakat az áldozatsegítő szolgálat telefonon megszakítás nélkül, folyamatosan biztosítja."

40. §

Az Ást. "Az érdekérvényesítés elősegítése" alcíme a következő 26/A. és 26/B. §-sal egészül ki:

"26/A. § Az áldozatsegítő szolgálat az eset összes körülményének mérlegelése után az azt igénylő áldozatnak - a 28. § (2) bekezdésében meghatározott kivétellel - jogi tanácsot és segítséget ad a sérelem rendezéséhez.

26/B. § (1) Az áldozatsegítő szolgálat az áldozat szükségleteinek felmérését követően érzelmi segítséget nyújt az azt igénylő áldozat számára.

(2) Az érzelmi segítség célja az egyensúlyi állapot kialakítása. Kiterjed a bűncselekmény, illetve a tulajdon elleni szabálysértés következményeként kialakult feszültség csökkentésére, az érzelmi biztonság légkörének megteremtésére, a ventilációs lehetőség biztosítására, a probléma tárgyilagos megfogalmazására, a valóság elfogadtatására, a megoldáshoz vezető lépések közös megkeresésére és az áldozat ezek irányába történő elmozdítására.

(3) Érzelmi segítség egyéni és csoportos formában is nyújtható."

41. §

Az Ást. V. Fejezete a következő alcímmel és 28. §-sal egészül ki:

"Áldozati státusz igazolása

28. § (1) Ha az áldozat nem rendelkezik a 11. § (1) bekezdésében meghatározott igazolással, azonban a 10. § (5) bekezdésében meghatározott egyéb iratok valamelyikét az áldozatsegítő szolgálathoz benyújtott kérelméhez csatolja, és abból a hatósági bizonyítvány kiállításának feltételei megállapíthatóak, az áldozati státusz igazolása ez alapján is kiállítható.

(2) Ha a körülmények alapján bebizonyosodik, hogy a rászoruló áldozat sérelmének rendezéséhez a jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvényben (a továbbiakban: Jst.) meghatározott jogi segítségnyújtásra van szükség, az áldozatsegítő szolgálat igazolja az ügyfél áldozati státuszát, és ezen igazolást, valamint - ha rendelkezésre áll - a kérelmet továbbítja a jogi segítségnyújtó szolgálatnak, amely a döntéséről és a megtett intézkedésekről haladéktalanul értesíti az áldozatsegítő szolgálatot. A jogi segítségnyújtásra az áldozat a Jst.-ben meghatározott feltételek esetén jogosult."

42. §

(1) Az Ást. 46. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

"(2) Felhatalmazást kap az áldozatsegítésért felelős miniszter, hogy az irányítása alá tartozó szervek áldozatsegítő feladatait, azok civil szervezetekkel való együttműködésének formáit, valamint az áldozatsegítő szolgálat által készített, az áldozatok jogairól szóló tájékoztató részletes tartalmi követelményeit rendeletben állapítsa meg."

(2) Az Ást. 46. §-a a következő (5) bekezdéssel egészül ki:

"(5) Felhatalmazást kap az igazságügyért felelős miniszter, hogy a bírósági ügyintézők tanúgondozással kapcsolatos feladatait, valamint a tanúgondozás részletes szabályait rendeletben állapítsa meg."

43. §

Az Ást. 47. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

"(2) E törvény a bűncselekmények áldozatainak jogaira, támogatására és védelmére vonatkozó minimumszabályok megállapításáról és a 2001/220/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról szóló,

2012. október 25-i 2012/29/EU parlamenti és tanácsi irányelv 8. és 9. cikkének való megfelelést szolgálja."

44. §

Az Ást.

a) 1. § (1) bekezdés nyitó szövegrészében a "sérelemet" szövegrész helyébe a "hátrányt",

b) 11. § (5a) bekezdés c) pont cb) alpontjában az "a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.)" szövegrész helyébe az "a Be.",

c) 19. §-ában az "az "áldozatsegítés" elnevezésű, felülről nyitott célélőirányzat" szövegrész helyébe az "a célélőirányzat",

d) 43. § (3) bekezdésében az "Az áldozatsegítő hatóság a 9/A. § szerinti" szövegrész helyébe az "Az áldozatsegítő szolgálat a 24. § (3) bekezdése szerinti",

e) 47. § (3) bekezdésében a "9/A. §-a" szövegrész helyébe a "24. § (3) bekezdése",

f) 47. § (4) bekezdésében a "9. § (2) bekezdése" szövegrész helyébe a "24. § (2) bekezdése"

szöveg lép.

45. §

Hatályát veszti az Ást.

a) 9. §-a, 9/A. §-a, és a 9. §-t megelőző "Tájékoztatás" alcím címe,

b) 10. § (2) bekezdésében az " , a jogi segítségnyújtás" szövegrész,

c) 16. § (1) bekezdésében az "a tájékoztatásokról és" szövegrész,

d) 35. § (2) bekezdése.

7. Az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló 2012. évi CLXXX. törvény módosítása

46. §

Az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló 2012. évi CLXXX. törvény (a továbbiakban: EU tv.) Harmadik Része a következő VII/A. Fejezettel egészül ki:

"VII/A. Fejezet

A feljelentés továbbítása és fogadása

43/A. A feljelentés továbbítása másik tagállamnak

107/A. § (1) Ha magyar hatóságnál más tagállam területén elkövetett bűncselekmény miatt tesznek feljelentést, és ez alapján a magyar hatóság a büntetőeljárást joghatóság hiányában nem folytatja le,

az ügyész a sértett által tett feljelentést haladéktalanul a bűncselekmény elkövetésének helye szerint illetékes tagállami igazságügyi hatósághoz továbbítja és erről a sértettet értesíti.

(2) Ha a rendelkezésre álló adatok alapján nem állapítható meg, hogy a bűncselekmény elkövetésének helye szerint illetékes tagállamban a feljelentés fogadására melyik tagállami igazságügyi hatóság rendelkezik hatáskörrel és illetékességgel, a továbbításhoz szükséges adatokat az Európai Igazságügyi Hálózat kapcsolattartó pontjain keresztül kell beszerezni.

43/B. A feljelentés fogadása másik tagállamtól

107/B. § Ha a tagállami igazságügyi hatóság a Magyarországon elkövetett bűncselekménnyel kapcsolatban a sértett által tett feljelentést a magyar hatóság részére továbbítja, a magyar hatóság a feljelentést a magyar jogszabályok alapján bírálja el."

47. §

Az EU tv. 179. §-a a következő 22. ponttal egészül ki:

(Ez a törvény)

"22. a bűncselekmények áldozatainak jogaira, támogatására és védelmére vonatkozó minimumszabályok megállapításáról és a 2001/220/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról szóló, 2012. október 25-i 2012/29/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvnek"

(való megfelelést szolgálja.)

8. A büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény módosítása

48. §

A büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) 13. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

"13. § (1) A sértettet, illetve a Be. 51. § (3) vagy (3a) bekezdése alapján a sértett jogait gyakorló személyt kérelmére értesíteni kell a sértettet érintő bűncselekménnyel összefüggésben

a) az előzetesen letartóztatott szabadon bocsátásáról vagy szökéséről,

b) a végrehajtandó szabadságvesztésre ítélt feltételesen vagy véglegesen történő szabadon bocsátásáról vagy szökéséről, illetve a szabadságvesztés végrehajtásának félbeszakításáról,

c) az elzárásra ítélt szabadon bocsátásáról vagy szökéséről, illetve az elzárás végrehajtásának félbeszakításáról,

d) az ideiglenes kényszergyógykezelt elbocsátásáról vagy szökéséről,

e) a kényszergyógykezelt elbocsátásáról, engedély nélküli eltávozásáról, illetve adaptációs szabadságra bocsátásáról, valamint

f) javítóintézeti nevelés esetén a fiatalkorú ideiglenes vagy végleges elbocsátásáról, a javítóintézet engedély nélküli elhagyásáról, illetve a javítóintézeti nevelés félbeszakításáról.

(2) A kérelmet a büntetőügyben eljáró bíróságnál, előzetesen letartóztatott, illetve ideiglenes kényszergyógykezelt esetén a büntetőügyben eljáró ügyésznél kell benyújtani, és abban meg kell jelölni, hogy milyen lakcímre kéri a kérelmező az értesítést. A kérelem a bírósághoz vagy az ügyészhez történő bejelentéssel visszavonható.

(3) Az előzetes letartóztatást, az ideiglenes kényszergyógykezelést, a végrehajtandó szabadságvesztést, az elzárást vagy a kényszergyógykezelést foganatosító bv. intézet a bíróság vagy az ügyész értesítése alapján a kérelmet a fogvatartotti nyilvántartásban rögzíti, és a végrehajtandó szabadságvesztésre ítélt végleges szabadon bocsátásáról a szabadulás előtt egy hónappal, minden más esetben az értesítési kötelezettséget megalapozó esemény bekövetkezését követően haladéktalanul tájékoztatja a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságát (a továbbiakban: BVOP), amely haladéktalanul értesítést küld a sértett, illetve a Be. 51. § (3) vagy (3a) bekezdése alapján a sértett jogait gyakorló személy részére az elítélt vagy az egyéb jogcímen fogvatartott szabadon bocsátásának időpontjáról vagy szökéséről.

(4) A fiatalkorú előzetes letartóztatását foganatosító, illetve a javítóintézeti nevelést végrehajtó javítóintézet a bíróság vagy az ügyész értesítése alapján a kérelmet a fiatalkorúak nyilvántartásában rögzíti, és a fiatalkorú végleges elbocsátásáról az elbocsátás előtt egy hónappal, minden más esetben az értesítési kötelezettséget megalapozó esemény bekövetkezését követően haladéktalanul tájékoztatja a sértett által megadott lakcím szerint illetékes rendőri szervet, amely haladéktalanul értesítést küld a sértett, illetve a Be. 51. § (3) vagy (3a) bekezdése alapján a sértett jogait gyakorló személy részére a fiatalkorú szabadon bocsátásának időpontjáról vagy szökéséről.

(5) A bíróság, az ügyész, a BVOP, a bv. intézet és a javítóintézet a kérelmező kérelmét, nevét és lakcímét zártan kezeli és biztosítja, hogy ezek az adatok ne jussanak az elítélt vagy az egyéb jogcímen fogvatartott tudomására."

49. §

A Bv. tv. 18. § (2) bekezdésében a "Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága (a továbbiakban: BVOP)" szövegrész helyébe a "BVOP" szöveg lép.

9. Záró rendelkezések

50. §

Ez a törvény 2015. november 1-jén lép hatályba.

51. §

Ez a törvény a bűncselekmények áldozatainak jogaira, támogatására és védelmére vonatkozó minimumszabályok megállapításáról és a 2001/220/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról szóló, 2012. október 25-i 2012/29/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvnek való megfelelést szolgálja.

INDOKOLÁS

Általános indokolás

A bűncselekmények áldozatainak jogaira, támogatására és védelmére vonatkozó minimumszabályok megállapításáról és a 2001/220/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról szóló, 2012. október 25-i 2012/29/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv átültetése érdekében szükséges egyes törvények módosításáról

A módosítással lehetővé kell tenni, hogy a vonatkozó magyar jogszabályok rendelkezései teljes egészében megfeleljenek a bűncselekmények áldozatainak jogaira, támogatására és védelmére vonatkozó minimumszabályok megállapításáról és a 2001/220/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról szóló, 2012. október 25-i 2012/29/EU irányelvben (a továbbiakban: Irányelv) foglaltaknak.

Részletes indokolás

az 1. §-hoz

A törvényjavaslat (a továbbiakban: javaslat) 1. §-a az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvényt (a továbbiakban: Itv.) módosítja. A módosítás célja az Irányelv 5. cikk (1) és (3) bekezdésének való megfelelés, amely a javaslat 11. §-ához kapcsolódik.

a 2. §-hoz

A javaslat 2. §-a a büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény (a továbbiakban: Bvszt.) módosításait tartalmazza. A módosítások az Irányelv 6. cikk (5) bekezdésének való megfelelést szolgálják. A Bvszt. 28/B. §-át érintően a javaslat egyrészt több helyen pontosítja a hatályos szöveget, másrészt az Irányelv által előírt rendelkezések értelmében a tájékoztatás lehetőségét a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 51. § (3) és (3a) bekezdésében foglalt, a sértett jogait gyakorló személyre is kiterjeszti, továbbá a hatályos megoldással szemben (amely csupán a bűncselekmények meghatározott körét említi) valamennyi bűncselekmény kapcsán lehetővé teszi.

a 3. §-hoz

A javaslat 3. §-a a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény módosítását tartalmazza. A módosítás célja, hogy a jogalkotó megteremtse a javítóintézetek számára a "sértetti nyilvántartás" vezetésének lehetőségét. Ez a nyilvántartás a sértettnek, illetve a Be. 51. § (3) vagy (3a) bekezdése alapján a sértett jogait gyakorló személynek a sértettet érintő bűncselekménnyel összefüggésben az előzetesen letartóztatott vagy az elítélt szabadulásáról vagy szökéséről történő értesítésre vonatkozó kérelmével kapcsolatos adatokat tartalmazná. A módosítás - a javaslat 2. §-ához hasonlóan - az Irányelv 6. cikk (5) bekezdésének való megfelelést szolgálja.

a 4. §-hoz

Az Irányelvben foglalt "családtag" fogalom kapcsán a Be. egyértelműen módosításra szorul. Az Irányelv 2. cikk (1) bekezdés b) pontja alapján "családtagok: a házastárs, az áldozattal közös háztartásban, szilárd és tartós alapon, elkötelezett, bensőséges kapcsolatban élő személy, az egyenes ági hozzátartozók, a testvérek, valamint az áldozat által eltartott személyek". A Be. 51. § (3) bekezdése nem tartalmazza a "testvérré", illetve az "áldozat által eltartott személyekre" történő utalást. A módosítás így teljessé teszi az Irányelv 2. cikk (1) bekezdés b) pontjának való megfelelést.

Kiemelést érdemel az Irányelv 2. cikk (2) bekezdésében foglalt azon lehetőség, amely szerint a tagállamok eljárásokat alakíthatnak ki abból a célból, hogy a) az egyes esetek sajátos körülményeinek figyelembevételével mellett korlátozzák azoknak a családtagoknak a számát, akik élhetnek az Irányelvben meghatározott jogokkal, illetve b) meghatározzák, hogy mely családtagoknak van elsőbbsége az Irányelvben meghatározott jogok gyakorlása tekintetében.

Ez alapján a javaslat a fellépés sorrendjének a vezető védőhöz hasonló szabályozása révén kíván tisztább szabályozási helyzetet teremteni.

Több hozzátartozó esetén a hozzátartozók kijelölhetik maguk közül a sértetti jogokat gyakorló személyt. Ha nincs megegyezés, akkor az eljárásban történő fellépés alapján lenne eldönthető, hogy mely hozzátartozó gyakorolhatja a sértetti jogokat. A megoldás előnye, hogy a fellépni kívánó hozzátartozók "képviselésében" egyikük járna csak el, így a hatóságok számára jóval egyszerűbbé válnának a sértetti jogokat gyakorló személyekkel kapcsolatos eljárási feladatok.

Az Irányelv 2. cikk (1) bekezdéséből következően az Irányelv a 6. cikk (5) bekezdése alapján valamennyi, az Irányelv alapján áldozatnak tekintendő személy - így az áldozat, valamint a bűncselekménnyel összefüggő halála esetén az áldozat családtagjai - számára biztosítani kívánja, hogy a sértettet érintő bűncselekménnyel összefüggő kényszerintézkedésből vagy a szabadságelvonással járó szankció végrehajtása során, illetve annak befejezése miatt bekövetkező szabadulásról, illetve szökésről tájékoztatást kapjon. A Be. 51. § (3) bekezdése a sértett helyébe lépő hozzátartozó részére csupán az 51. § (2) bekezdésében meghatározott jogok gyakorlását teszi lehetővé, ezért szükséges a törvény kiegészítése azzal, hogy a sértett helyébe lépő, a sértetti jogokat gyakorló hozzátartozók is gyakorolhassák értesítéshez való jogukat. Az értesítés lehetőségét a Be. továbbá kiterjeszti az ideiglenes kényszergyógykezelés mellett a kényszergyógykezelésre is.

A Be. és a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) szabályai jelenleg csak bizonyos bűncselekmények esetén teszik lehetővé a sértett kérelemre történő értesítését a terhelt ideiglenes vagy végleges szabadon bocsátásáról, illetve szökéséről. Tekintettel arra, hogy az Irányelv ezt a lehetőséget valamennyi bűncselekmény vonatkozásában előírja, így indokolt ennek kapcsán a Be. korábbi szűkítő megfogalmazásának a megfelelő módosítása. Szükségessé vált továbbá annak egyértelmű szabályozása, hogy pontosan mely esetekben, azaz milyen büntetőjogi büntetések vagy intézkedések, illetve kényszerintézkedések esetén, pontosan milyen helyzetekben áll fenn az értesítési kötelezettség.

az 5. §-hoz

A javaslat 4. §-ához hasonlóan a "testvérré", illetve az "áldozat által eltartott személyekre" történő utalással ki kell egészíteni a Be. pótmagánvádlóra vonatkozó 53. § (2) bekezdését is, annak érdekében, hogy a sértettek és a pótmagánvádlóra vonatkozó szabályozás összhangban legyen egymással.

a 6. §-hoz

Tekintettel arra, hogy a jogi segítségnyújtásról szóló törvénynek a javaslatban foglalt módosításai nyomán a pártfogó ügyvédi képviselő igénybevitelére a büntetőeljárásban már a tárgyalást

megelőzően is sor kerülhet, az ezzel kapcsolatos tájékoztatási kötelezettség kiterjesztése szükséges a nyomozó hatóság és az ügyész vonatkozásában is.

a 7. §-hoz

A javaslat 7-8. §-a egy fokozatosságot megjelenítő és egymásra épülő - az általánostól a specialitásig, a minden érintettől a különleges bánásmódot igénylő sértettig terjedő - rendszerként építi fel a hatóságoknak a közérthető kommunikációval, illetve a sérülékeny csoportokkal és a sértettekkel kapcsolatos kötelezettségeit.

Az Irányelv 3. cikk (2) bekezdése szerint a tagállamok biztosítják, hogy az áldozatokkal folytatott szóbeli vagy írásbeli kommunikáció egyszerű és közérthető nyelven történjen. Az ilyen kommunikáció során figyelembe kell venni az áldozat személyes jellemzőit, beleértve az olyan fogyatékoságot is, amely befolyásolhatja a megértési képességet vagy azt a képességet, hogy megértesse magát.

Az egyszerű és közérthető kommunikáció követelménye a Be. szabályai között jelenleg kifejezetten nem található meg. Ez a követelmény ugyanakkor nem csak a sértettekkel kapcsolatos kommunikáció során fennálló elvárás, hanem minden, az eljárásban részt vevő személy esetében joggal várható el. Erre tekintettel indokolt a Be. 62/A. §-ának a módosítása. Ennek megfelelően az (1) bekezdés általános szabályként vezeti be a büntetőeljárásban részt vevő valamennyi személy vonatkozásában az egyszerű és közérthető kommunikáció követelményét.

A büntetőeljárás jellegére, tárgyára, intézményrendszerére figyelemmel a közérthetőség követelménye nem minden esetben valósulhat meg, ezért abszolút érvényű kötelezettségként nem is határozható meg. A javaslat ennek megfelelően a "törekvés" kifejezést alkalmazza, hogy a közérthetőség követelményét a hatóságok a lehetséges mértékben biztosítsák. A határozatok indokolásában estenként szükséges jogi összefüggések kifejtése, leírása, vagy éppen a jogszabályi rendelkezések felsorolása, felhívása, ismertetése természetesen nem mellőzhető, nem egyszerűsíthető. A vádirat tartalmának is vannak szakmai szabályai, azonban elvárható, hogy az eljáró hatóságok még e keretek között is törekedjenek a közérthetőségre. Lényegében ezzel azonos indokkal emeli ki a javaslat a jogokkal kapcsolatos tájékoztatást, illetve a kötelezettségekkel kapcsolatos figyelmeztetést, amely esetekben nyilvánvalóan fokozottabban kell ügyelni arra, hogy az érintett megértse a közléseket.

A közérthetőség érdemben akkor érvényesül, ha az érintett a számára nyújtott tájékoztatást valóban meg is érti. Ez megteremti annak lehetőségét is, hogy az érintett a jogait és kötelezettségeit valóban megismerje, azokat gyakorolni, illetve teljesíteni tudja. Hasonló rendelkezést tartalmaz a Be. 288. § (3) bekezdése a vádlott vonatkozásában. A megértés ellenőrzése írásbeli kommunikáció esetében nem várható el az eljáró hatóságtól, ilyen esetben az érintettek jogosultsága, hogy szükség esetén felvilágosítást kérjenek az eljáró hatóságtól vagy az arra hivatott szolgálattól. Szóbeli kommunikáció esetén ugyanakkor elvárható, hogy az eljáró hatóság ténylegesen meggyőződjön arról, hogy az érintett a részére nyújtott tájékoztatást valóban megértette-e.

A (3) bekezdés összevontan tartalmazza a Be. 62/A. §-ának jelenlegi (1)-(2) bekezdésében szereplő, a tizennyolcadik életévét meg nem haladott, illetve a hallássérült, siketvak, vak, beszédképtelen vagy - beszámítási képességre tekintet nélkül - kóros elmeállapotú személlyel való kommunikációra utalást. A felsorolásban megjelölt sérülékeny csoportok esetében a közérthetőséggel kapcsolatos szabályok -

különösen az érintett személy életkorára és érettségére, illetve állapotára figyelemmel - fokozott elvárásként jelentkeznek.

a 8. §-hoz

Az Irányelv 18. cikkére figyelemmel a sértettel kapcsolatos külön rendelkezések általános célja annak biztosítása, hogy megvédjék a sértetteket "a másodlagos és ismételt áldozattá válással, a megfélemlítéssel, valamint a megtorlással szemben, ideértve az áldozatok érzelmi vagy pszichés károsodásával szembeni védelmét, valamint méltóságuk megóvását a kihallgatásuk és vallomástételük során".

Az áldozatvédelmi Irányelvre figyelemmel kialakult új rendszer, illetve a sértettet érintő módosítások szükségessé tették, hogy a Be. általános eljárásai között a sértettel kapcsolatos rendelkezések egy külön alcímbe kapjanak helyet.

Az Irányelv 19. cikk (1) bekezdése szerint a tagállamok megteremtik az ahhoz szükséges feltételeket, hogy az áldozatok és - szükség esetén - családtagjaik ne kerülhessenek kapcsolatba az elkövetővel a büntetőeljárás lefolytatásának helyszínén, kivéve, ha ezt a büntetőeljárás megköveteli. A Be. újonnan beiktatott 62/B. § (1) bekezdésének rendelkezése e szabály megfelelő átültetését szolgálja.

A 62/B. § (1) bekezdésében a jogalkotó minden hatóság számára előírja a fenti kötelezettséget, tekintettel az Irányelv általános megfogalmazására. A nyomozási cselekmények előkészítése során ilyen lehetőség például az, hogy a nyomozó hatóság vagy az ügyész eltérő időpontra, esetleg más helyre (helyiségbe) idézi a sértettet, mint a terheltet, vagy a hatóság figyelemmel van arra, hogy a terhelt és a sértett egyidejű megjelenését szükségessé tevő eljárási cselekményt (pl. szembesítés) csak akkor végezzen, ha az elkerülhetetlenül szükséges, attól valóban eredmény várható. Az eljárási cselekmények végrehajtása során is törekedni kell a sértett és terhelt egy helyen tartózkodásának a szükséges időtartamra korlátozására, így a külön helyiségben várakoztatásra vagy az eljárási cselekmény végeztével az épület elhagyásának megfelelő biztosítására.

A bírósági szakaszban - annak természetére figyelemmel - a sértett kihallgatása főszabály szerint a vádlott jelenlétében történik, így a megfelelő előkészítés, illetve végrehajtás kötelezettsége nem az azonos helyen tartózkodást igénylő eljárási cselekmények elkerülésére, hanem azoknak a feltétlenül szükséges keretek közt tartására irányulhat. Így ebben a körben a bíróságnak figyelemmel kell lennie pl. az idézés kibocsátásakor arra, hogy úgy idézze a sértettet, hogy a terhelttel a tárgyalás előtt ne találkozhasson (pl. néhány perc eltéréssel), vagy a sértettet megérkezése után ne a vádlottal egy helyen várakoztassa. A bírósági eljárás kontradiktórius igényével szemben a sértett védelme, az ismételt áldozattá válás elkerülése érdekében indokolt esetben az eljárási törvényben meghatározott lehetőségek, így például a Be. 292. § (2) bekezdésének alkalmazására, a tanúnak a vádlott távollétében történő kihallgatására kerülhet sor.

Az Irányelvnek a sértett és a terhelt találkozásával kapcsolatos rendelkezése indokolta, hogy e rendelkezések szabályozására törvényi szinten kerüljön sor. A "figyelemmel kell lenni" megfogalmazással ugyanakkor arra kíván utalni a javaslat, hogy az itt előírt kötelezettség nem abszolút érvényű. A hatóságok az eljárási cselekmény során a terhelt és a sértett találkozásának elkerülését akkor kötelesek biztosítani, ha azt a technikai lehetőségek lehetővé teszik, illetve az

eljárási cselekmények ilyen módon történő megszervezése nem sérti a terhelt védekezéshez való jogát vagy az eljárás indokolható érdekeit.

Az Irányelv 20. cikk b) és d) pontja értelmében a védekezéshez való jog sérelme nélkül és az igazságszolgáltatási mérlegelési jogkör szabályaival összhangban, a tagállamok biztosítják, hogy a bűnügyi nyomozás során minimálisra korlátozzák a sértetteket érintő eljárási cselekmények számát, és ezeket kizárólag akkor folytatják le, ha a bűnügyi nyomozás céljából feltétlenül szükségesek.

A Be. újonnan beillesztett 62/B. § (2) bekezdése az Irányelv e rendelkezéseinek történő megfelelést szolgálja. A javaslat az eljárási cselekmények számának, megismétlésének korlátozását csak akkor tartja szükségesnek és lehetségesnek, ha a sértett jelenléte az adott eljárási cselekményen kötelező. Ez abból fakad, hogy a fent említett eljárási cselekményeken túl más eljárási cselekményekről a sértett "csak" értesítést kap, vagyis jelenléte nem kötelező, a sértett dönti el, hogy az eljárási cselekményeken személyesen, vagy képviselője útján részt vesz-e, vállalja-e annak kockázatát, terheit. Ezekre az esetekre ésszerűtlen lenne korlátozást előírni. Az új rendelkezéssel a javaslat az eljáró hatóságok részére fokozott kötelezettséget fogalmaz meg, hogy a sértett jelenlétét igénylő eljárási cselekményekre kellő körültekintéssel, megfelelő felkészülést követően, lehetőség szerint csupán egyszer kerüljön sor. A sértetteknek az őket érintő eljárási cselekmények során, minden esetben ismételtlen szembesülniük kell a bűncselekménnyel, annak következményeivel, amely számukra sürgősen terhet jelent, ezért törekedni kell arra, hogy a sértetteket érintő eljárási cselekmények megismétlésére lehetőség szerint ne kerüljön sor. Ennek során indokolt a sürgősen ismétlés elkerülését biztosító és rendelkezésre álló technikai eszközöket, módszereket, eljárásjogi intézményeket alkalmazni (pl. tanúvallomás megfelelő rögzítése, ügyész jelenlétében történő kihallgatás, eljárási cselekmények összevonása, szimultán végrehajtása).

A Be. újonnan beillesztett 62/C. §-ával kapcsolatban az Irányelv 22. cikke előírja, hogy az áldozatokkal kapcsolatban megfelelő időben végzett egyéni értékelés alapján vizsgálni kell, hogy vannak-e különleges védelmi igényeik, és ezért a másodlagos és ismételt áldozattá válás, a megfélemlítés és a megtorlás különös kockázatának való kitettségük miatt különleges védelmi intézkedések és rendelkezések alkalmazásának van-e helye.

Az egyéni értékelés vonatkozásában figyelemmel kell lenni az Irányelv 23. és 24. cikkében foglalt rendelkezésekre is, amelyek a 22. cikk alapján értékelt és különleges bánásmódot igénylő sértettnek tekintendő személyek esetében határoznak meg kötelező rendelkezéseket.

Mindezek alapján, követve a már ismertetett fokozatosság elvét is, szükséges bevezetni az ún. különleges bánásmódot igénylő sértett fogalmát a Be. -ben. Tekintettel arra, hogy az érintettek kíméletére, az eljárási cselekményekre vonatkozó szabályok a bizonyítási eljárás általános szabályai között találhatóak, illetve arra, hogy az Irányelv 23. cikke alapján a különleges bánásmódot igénylő sértettekre vonatkozó szabályok mind a nyomozó hatóságok, illetve az ügyész, mind a bíróság tekintetében feladatokat állapítanak meg, ezért az új sértetti kategóriához kapcsolódó rendelkezések a Be. VI. Fejezet I. Címébe kerülnek (a bíróság, az ügyész és a nyomozó hatóság eljárási cselekményeinek általános szabályai). A javaslat alapján a különleges bánásmódot igénylő sértettek alapvetően nem a kevésbé sérülékeny sértettekhez képest rendelkeznének többletjogosítványokkal, hanem az ilyen sértettekre vonatkozó szabályok a hatóságok számára írnának elő többletkötelezettségeket, részben konkrét intézkedéseket meghatározó törvényi rendelkezések

alkalmazásának a fokozott elvárása, biztosítása, megfontolása révén, részben az ilyen sértettekkel kapcsolatban az eljárási törvényben nem szabályozható módszerek, gyakorlat alkalmazása révén.

A javaslat rendelkezései alapján az eljáró szerveknek az eljárás egész folyamata alatt vizsgálniuk kell, hogy a sértett esetében fennállnak-e a különleges bánásmódot igénylő sértettkénti minősítés feltételei. Ennek során - összhangban az Irányelv 22. cikk (7) bekezdésében foglaltakkal -, a sértett státusa meg is változhat, az eljárás későbbi szakaszában is mód van arra, hogy az eljáró szervek megállapítsák, hogy a Be. 62/C. § alkalmazásának feltételei az érintett esetében fennállnak vagy azok már nem állnak fenn.

Lényeges, hogy a javaslat alapján nincs szükség önálló, külön törvényi szabályozást igénylő eljárás lefolytatására, illetve határozathozatalra. Ha egy sértett kifogásolja, hogy az eljáró hatóság nem alkalmazta a különleges bánásmódot igénylő sértettek számára biztosított jogintézményeket, nem vette figyelembe személyes szükségleteit, akkor a Be. 196. §-a alapján élhet panasszal. A 62/C. § (1) bekezdését illetően a jogalkalmazó feladata olyan eljárási módszerek, protokollok, gyakorlat kialakítása, amely lehetővé teszi a sértett fokozott védelmi igényének felmérését, meghatározását, figyelemmel kísérését.

A különleges bánásmód szükségességét megalapozó körülmények sokrétűek lehetnek, azok kapcsolódhatnak egyes bűncselekménytípusokhoz, a sértett életkorához, fogyatékoságához vagy éppen az elkövetőhöz való kapcsolatához. Az Irányelv 22. cikk (3) bekezdése példálózó jelleggel felsorolja, hogy alapvetően milyen esetek alapozhatják meg ezt a státust. Eszerint "különös figyelmet kell fordítani azon áldozatokra, akik a bűncselekmény súlya folytán jelentős sérelmet szenvedtek; azon bűncselekmények áldozataira, akikkel szemben a bűncselekményt előítéleten vagy megkülönböztetésen alapuló indítékkal követték el, és amely különösen személyes jellemzőikhez köthető; azon áldozatokra, akik az elkövetőhöz fűződő kapcsolatuk vagy a tőle való függőségük okán különösen veszélyeztetettek. Ezzel összefüggésben kellően tekintetbe kell venni a terrorizmus, a szervezett bűnözés, az emberkereskedelem, a nemi alapú erőszak, a hozzátartozók közötti erőszak, a szexuális erőszak vagy a szexuális kizsákmányolás és a gyűlölet-bűncselekmények áldozatait, valamint a fogyatékosággal élő áldozatokat".

A különleges bánásmódot igénylő sértettek esetében alkalmazható eszközrendszer egyszerre épül a Be. egyes rendelkezéseire, valamint a Be. -ben kifejezetten nem szabályozott eszközökre. A Be. új 62/C. § (3) bekezdése nem kimerítő jelleggel sorolja fel az eljárási törvényben szabályozott, a sértett kíméletének biztosítására alkalmas legfontosabb jogintézményeket. Ezekon kívül ugyanakkor további lehetőségek is rendelkezésre állnak, így például: az írásbeli vallomástétel lehetőségének biztosítása (85. § (5) bekezdése, 281. § (8) bekezdése), a tanúvédelem intézményrendszere (VII. Fejezet, III. Cím), a szembesítés mellőzésének lehetősége (124. § (2) bekezdése), a feljelentő tanúkenti kihallgatásának mellőzése (181. § (3) bekezdése), az értesítés mellőzése eljárási cselekményekről (185. § (1) bekezdése), a vallomás felolvasásának indítványozása (217. § (3) bekezdés h) pont), a kiküldött, megkeresett bíró útján történő bizonyítás felvétel (304. §).

A különleges bánásmódot igénylő sértettek kímélete a büntetőeljárási törvényben nem szabályozott eszközökkel is biztosítható. E körben elsősorban a nyomozás tervezésével, ütemezésével kapcsolatos döntések jöhetnek szóba, így például a szembesítés lehetőség szerinti elkerülése, a vallomások közötti ellentmondás más módon történő feloldására törekvés, az eljárási cselekmények tervezése során a sértett és a terhelt találkozásának kerülése (külön napokra történő idézés, stb.). De ugyanígy

mérlegelni kell a sértettet érintő eljárási cselekmények számának minimalizálását lehetővé tevő eljárási döntéseket, a sértettek kihallgatása során a Be. 293. § (2) bekezdésének a sértett érdekében történő alkalmazását, illetve az eljárási cselekmények végrehajtása során a különleges kímélettel történő eljárást lehetővé tevő eszközöket (például rendszeres szünet tartása a kihallgatás során). A különleges bánásmódot igénylő sértettek esetében az eljárási cselekmények ütemezése, végrehajtása során törekedni kell személyes igényeik szem előtt tartására is, így ha az az eljárás érdekeit nem sérti, a sértett igényeit (pl. iskolai, ügyintézési kötelezettsége, egészségügyi ellátása, pszichés állapotának figyelembevétele) biztosítani kell. A sértett igényeinek biztosítása eredményezheti egy-egy eljárási cselekmény soron kívül történő lefolytatását, vagy éppen annak meghatározott időre történő elhalasztását is.

Az Irányelv 23. cikk (1) bekezdése az egyéni értékelést követően alkalmazott intézkedések esetén kifejezetten biztosítja, hogy az egyes intézkedések, speciális védelmi intézkedések alkalmazásakor az eljáró szervek mérlegelési jogkörrel rendelkezzenek, azaz ne kötelező szabályok alkalmazásával szerezzenek érvényt a tagállamok a sértettek védelmével kapcsolatos elvárásoknak. Az a szabályozási megoldás, hogy a különleges bánásmódot igénylő sértettekkel kapcsolatban a Be. mellőzi a minden esetben kötelező rendelkezések előírását, lehetővé teszi, hogy az eljáró szervek - a 62/C. § (3) és a (4) bekezdésében is meghatározottak szerint - a sértett igényeire figyelemmel, a számára legkedvezőbb megoldásokat válasszák, vagy adott esetben a sértett nyilatkozata alapján éppen, hogy mellőzzék egyes "kíméletes eszközök" alkalmazását. A sértett álláspontjának a figyelembevételét egyébként az Irányelv 22. cikk (6) bekezdése is kifejezetten is megköveteli az eljáró szervektől.

A javaslat szerinti rugalmas szabályozási megoldás megteremti annak a lehetőségét is, hogy azon kivételes esetekben, amikor az eljárás pillanatnyi érdeke, egy adott eljárási cselekmény azonnali elvégzésének a szükségessége megelőzi a sértett kíméletével kapcsolatos érdekeket, akkor azok háttérbe szorulhassanak. Természetesen ilyenkor sem mentesül a hatóság a sértett kíméletének lehetőségeihez képest történő biztosításától, az indokolatlan végrehajtási módszerek mellőzésének kötelezettségétől.

A 62/C. § (2) bekezdése alapján - az Irányelv 22. cikk (4) bekezdésének megfelelően - a tizennyolc év alatti sértettek különleges bánásmódot igénylő sértettnek minősülnek. Ugyanakkor a rendelkezésre álló eszközzel alkalmazása, az egyes eszközök megválasztása már igazítható a sértett egyedi igényeihez.

A Be. ismertetett rendelkezéseiben megjelenő általános elvárások részletes kifejtésére alacsonyabb szintű szabályokban, belső normákban kerülhet sor, azért, hogy az Irányelvben meghatározott célok maradéktalanul teljesüljenek. Ugyancsak a jogalkalmazó feladata e módszerek, eszközök folyamatos értékelése, fejlesztése és népszerűsítése is.

A Be. új 62/C. § (5) bekezdése alapján a különleges bánásmódot igénylő sértetti minőség megállapításának a kezdeményezésével, illetve a vizsgálattal kapcsolatos iratokat a bíróság, az ügyész, illetve a nyomozó hatóság az iratok között elkülönítve, zártan kezeli. A különleges bánásmódot igénylő sértett e minőségének megállapítása során az eljáró hatóságok a sértettek személyes jellemzőivel kapcsolatos érzékeny adatokat kezelhetnek, amelyek védelme indokolt.

A védelmet indokolt kiterjeszteni minden olyan adatra, iratra, amely a különleges bánásmóddal összefügg, függetlenül attól, hogy a hatóság a különleges bánásmódot igénylő sértetti minőséget

végül megállapította-e, vagy azt nem tartotta megalapozottnak. Ezért a zárt kezelés - annak eredményétől függetlenül - már az erre irányuló kérelemmel, nyilatkozatokkal kapcsolatban kezelt adatokra is kiterjed.

A védelem nem az eljárás tárgyát képező bűncselekménnyel kapcsolatos adatokra, hanem a különleges bánásmódot megalapozó személyes körülményekre terjed ki. Ha a nyomozás tárgyát képező bűncselekménnyel kapcsolatos, a tényállás tárgyát képező adatok alapozzák meg a különleges bánásmódot, akkor a védelem alapja nem önmagában a történeti tényállásban is megjelenő személyes adat lesz. Ilyen esetben a tényállásban szereplő személyes adatok védelmére a Be. más rendelkezései állnak rendelkezésre. A különleges bánásmód iránti kérelemmel és annak megállapításával kapcsolatos adatokat azonban ebben az esetben is védeni kell, amely során a kérelemmel, megállapítással kapcsolatos iratok zárt kezelésével a hatóság - az egyébként a tényállásban is megjelenő - személyes adatok és a különleges bánásmód megállapítása közötti kapcsolatot, azaz a különleges bánásmód megalapozásának jogalapját védi.

a 9. §-hoz

Technikai jellegű pontosítást tartalmaz, amely a Be. 63. §-a elé beiktatandó új alcím miatt elválasztja a 63. §-ában található, a személyes adatok kezelésére vonatkozó szabályokat egy új alcím beillesztésével.

a 10. §-hoz

A kiskorúval kapcsolatban további, a vele való kommunikáció egyes mozzanataival foglalkozó tájékoztatási kötelezettség jelenik meg a Be. 67. § (7) bekezdésében. A javaslat alapján az idézésre, értesítésre vonatkozó többlettájékoztatásra vonatkozó szabály - tekintettel annak garanciális jellegére - továbbra is szerepelne a Be.-ben, ugyanakkor az kiegészülne a 62/A. §-ra történő utalással, így téve egyértelművé a két rendelkezés közötti szoros összefüggést.

a 11. §-hoz

Az Irányelv 5. cikk (1) bekezdése alapján "a tagállamok biztosítják, hogy az áldozatok a valamely tagállam illetékes hatóságához általuk megtett hivatalos feljelentésükről az adott bűncselekmény alapvető elemeit feltüntető írásos igazolást kapjanak". Az igazolás - mind célját, mind tartalmát illetően - megvalósítható a feljelentésről készült másolatnak a sértett részére történő átadásával. A feljelentő szükség esetén az áldozatsegítő szolgálatnak vagy más személynek, a hatóság által készített másolattal megfelelően tudja igazolni, hogy büntetőeljárást kezdeményezett. Az Ást. korábbi szabályozása ugyanakkor nem tette lehetővé az igazolás kiváltását a feljelentésről készült másolat felhasználásával, amely indokolatlan adminisztrációs többletterhet eredményez.

A feljelentés megtételére jellemzően a hatóság előtt szóban kerül sor, amely esetben a Be. 172. § (1) bekezdése alapján a feljelentésről jegyzőkönyv készül. A jegyzőkönyv minden, korábban az igazolásban megjelölt adatot (eljáró hatóság, ügyszám, bűncselekmény megnevezése stb.) tartalmaz. Tekintettel arra, hogy a feljelentés megtételekor a nyomozás elrendelésére nem kerül sor, így az igazolás nem is tartalmazhat több adatot, mint amennyit maga a feljelentés.

További jellemző eset a feljelentés írásbeli formája, amely esetben pusztán a feljelentésről készült másolat sem a feljelentő informálására nem alkalmas, sem igazolásként nem alkalmazható, ezért a javaslat a feljelentés megtételét igazoló okiratról is lehetővé teszi másolat kiadását. Tipikusan ilyen iratnak tekinthető a hatóság által érkeztetett feljelentés, a nyomozás, feljelentés-kiegészítés elrendelését tartalmazó okiratok.

Az Itv. rendelkezései alapján a feljelentő eddig ingyenesen kaphatott másolatot a feljelentésről, ugyanakkor a Be. kiegészítésével az Itv. módosítása is indokolttá vált (lásd a javaslat 1. §-át). E rendelkezésekkel az eljáró hatóságok külön igazolás kiállítása nélkül, az eddig is lehetőségként szabályozott módon, a feljelentés kiadásával teljesíthetik a feljelentő felé fennálló tájékoztatási kötelezettségüket.

Ugyancsak a szükségtelen adminisztratív terhek csökkentését, az eljárás egyszerűsítését szolgálja, hogy a rendelkezés valamennyi feljelentőre vonatkozik, amely az Irányelvhez képest túlteljesítésnek is tekinthető. A feljelentés megtételének a pillanatában ugyanis az eljáró hatóság elvileg még nincs abban a helyzetben, hogy a bűncselekményről vagy annak sértettjéről bármilyen módon - esetleg hibásan - állást foglaljon, hiszen a feljelentés elbírálására még nem került sor. Ez alapján az Irányelvnek történő megfelelés mellett, a jogalkalmazó számára is egyszerűbb eljárást tesz lehetővé, ha a másolat kiadására külön mérlegelés nélkül van lehetőség.

A Be., illetve ehhez kapcsolódóan az Ást. módosítása így megteremti annak lehetőségét, hogy részben a feljelentő tájékoztatása, tájékozottságának biztosítása, részben az áldozatsegítő szolgáltatások igénybevételének, vagy a feljelentés hasonló jellegű felhasználásának biztosítása érdekében az eljáró hatóságok egyszerűen teljesíthessék adatszolgáltatási kötelezettségüket.

Az Irányelv 5. cikk (3) bekezdése szerint a tagállamok biztosítják, hogy azon áldozatok, akik nem értik vagy nem beszélnek az illetékes hatóság nyelvét, egy általuk értett nyelven kérésükre térítésmentesen megkapják a feljelentésükről készített írásos igazolás fordítását. A Be. 70/B. § (3) bekezdése jelenleg is tartalmazza azt a lehetőséget, hogy a feljelentő részére a feljelentésről másolat adható, ugyanakkor a Be. szabályai alapján a feljelentés sértett részére történő lefordítása nem biztosítható. Az Irányelvnek való megfelelés érdekében ezért rögzíteni kell, hogy ha a feljelentő a magyar nyelvet nem ismeri, kérelmére a nyomozó hatóság vagy az ügyész a feljelentés megtételéről külön igazolást állít ki, és azt a feljelentő részére kézbesíti. Mivel a Be. 9. § (3) bekezdése értelmében annak a határozatnak és más hivatalos iratnak a lefordításáról, amelyet e törvény szerint kézbesíteni kell, az a bíróság, ügyész, illetőleg nyomozó hatóság gondoskodik, amelyik a határozatot meghozta, illetőleg a hivatalos iratot kibocsátotta, az igazolást a feljelentő által beszélt nyelvre történő fordítással kell a részére kézbesíteni. Ezzel az Irányelv 5. cikk (3) bekezdésének való megfelelés is teljessé válhat.

a 12. §-hoz

Az Irányelv 23. cikk (2) bekezdés d) pontjának az átültetését szolgálja a rendelkezés. Az azonos nemű személy által történő kihallgatás kettős feltételrendszerű: egyrészt bűncselekmény-specifikus, másrészt különleges bánásmódot igénylő sértett esetében érvényesülő követelményről van szó.

A nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni bűncselekmények esetén a cselekmény jellege okán általánosságban is elvárható, hogy a hatóságok biztosítsák, hogy a kihallgatást lehetőség szerint a sértettel azonos nemű, a sértett állapotát kezelni képes, megfelelően felkészített személy hajtsa

vége. Amennyiben a sértett különleges bánásmódot igényel, úgy az azonos nemű kihallgató biztosítása - feltéve, hogy a sértett ezt kéri - törvényi kötelezettség.

Az Irányelv 23. cikk (2) bekezdés d) pontjával összhangban a rendelkezés az azonos nemű kihallgatóval kapcsolatos kötelezettséget az ügyészség esetében csupán akkor írja elő, ha a nyomozást az ügyészség végzi (Be. 29. §, valamint 28. § (5) bekezdés, illetve 474. § (2)-(4a) bekezdés), amely esetekben az ügyészségi nyomozást megalapozó indokok nem zárhatják ki a különleges bánásmódot igénylő sértett védelmének érvényesülését. A rendelkezés ugyanakkor nem érinti az ügyészség által felügyelt nyomozásokban az ügyész részvételét az eljárási cselekményeken.

A személy elleni bűncselekmények esetében a Be. 86/A. §-a alkalmazásának feltétele, hogy azt az elkövető valamely hozzátartozója sérelmére követi el, amely esetben a sértettnek az elkövetőhöz való viszonya indokolja a fokozott kíméletet. A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 459. § 26. pontja határozza meg a személy elleni erőszakos bűncselekmény fogalmát. E felsorolás ugyanakkor nem tartalmaz olyan személy ellen irányuló, erőszakos cselekményeket, amelyek jellemző módon együtt járnak, járhatnak a sértett ismételt áldozattá válásának fokozott veszélyével (pl. kiskorú veszélyeztetése, zaklatás, kapcsolati erőszak stb.). A személy elleni erőszakos bűncselekményre történő utalás ezért indokolatlan szűkítést eredményezne. Ugyanakkor a kiemelt cél, hogy az olyan bűncselekmények esetén is érvényesülhessen a sértett választási lehetősége a kihallgató nemét illetően, mint például a kapcsolati erőszak. A személy elleni bűncselekmény meghatározása, tekintettel arra, hogy az anyagi jogi következményekkel nem jár, külön fogalom meghatározást nem igényel, a hatóságoknak ilyen bűncselekménynek kell tekinteni minden, a sértett személyét közvetlenül sértő bűncselekményt.

Ha az eljárás érdekei szükségessé teszik a sértett soron kívül történő kihallgatását, és az azonos nemű kihallgató személye nem biztosítható, úgy a Be. 86/A. §-ának alkalmazására nem kerülhet sor. A hatóságnak ugyanakkor ilyen esetben is kötelessége, hogy a Be. 62/C. § (4) bekezdése alapján a különleges bánásmódot igénylő sértett fokozott kíméletével járjon el.

A bírósági eljárás során - ideértve a nyomozási bíró eljárását is - e rendelkezés alkalmazására nincs lehetőség. A különleges bánásmódot igénylő sértett kíméletét a bírósági eljárásban más eszközök, jogintézmények alkalmazásával lehet biztosítani.

a 13. §-hoz

A sértetthez kapcsolódó személyek jelenléti jogosultsága szükségessé tette a nyomozási cselekmények jegyzőkönyvezésével kapcsolatos szabályozás felülvizsgálatát is. Ennek során megállapítható volt, hogy a Be. 166. § (2) bekezdés d) pontja indokolatlan módon taxatív felsorolással rendelkezett a jegyzőkönyvben feltüntetendő személyekről. Az eljárási cselekményt hitelesen rögzítő jegyzőkönyvtől elvárható, hogy abban valamennyi, az eljárási cselekménnyel érintett, az eljárási cselekményen érdemben részt vevő személy szerepeljen. Tekintettel azonban arra, hogy az érintettek száma, szerepe előre nem meghatározható, így a taxatív felsorolás szükségtelen, egyben félrevezető is, hiszen azt a látszatot kelti, hogy a fel nem sorolt érintettek nevének feltüntetése szükségtelen. A Be. 166. § (1) bekezdésének módosuló rendelkezése ugyanezen okból ellentmondásban volt a Be. 250. §-ának a jegyzőkönyvvezetés bírósági eljárást érintő szabályozásával, amely - helyesen - nyílt végű felsorolást tartalmaz (Be. 250. § (2) bekezdés f) pont).

Az új rendelkezés egyértelművé teszi, hogy a jegyzőkönyvben fel kell tüntetni valamennyi, az eljárási cselekményen jelen lévő személy nevét függetlenül attól, hogy milyen minőségben, így hatóság tagjaként, büntetőeljárásban részt vevő személyként, tanúként, szakértőként, tolmácsként, szaktanácsadóként, kényszerintézkedéssel érintettként, vagy bármilyen egyéb eljárási pozícióban vesz részt az eljárási cselekményen. A jelenlét, részvétel az eljárási cselekményhez és nem a helyszínhez kapcsolódik, így például a szemle vagy bizonyítási kísérlet fizikai környezetében tartózkodó járókelők feltüntetése ezen rendelkezés alapján nyilvánvalóan szükségtelen.

Az eljárási cselekmény hitelt érdemlő rekonstruálása értelemszerűen feltételezi, hogy a jelen lévő személyek esetében megállapítható legyen jelenlétük jogalapja, indoka, így a jegyzőkönyvben meg kell jelölni azt is, hogy az abban feltüntetett személyek milyen minőségben voltak jelen (nyomozó hatóság tagjaként, ügyeszként, bíróként, terheltként, sértettként, képviselőként, tanúként, hatósági tanúként stb.).

a 14. §-hoz

Az Irányelv 24. cikk (1) bekezdés a) pontja alapján a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a nyomozás során a gyermek sértettek valamennyi kihallgatásáról audiovizuális felvétel készülhessen. A Be. 167. § (1) bekezdése, illetve a nyomozási bíró tekintetében a 213. § (4) bekezdése jelenleg is biztosítja a nyomozási cselekmény, illetve a tanú kihallgatásának a képvagy hangfelvevővel, illetve egyéb berendezéssel történő rögzítésének a lehetőségét. A Be. továbbá jelenleg is kötelezővé teszi a felvétel készítését, ha az érintett ezt indítványozza, és a költségeket megelőlegezi. A javaslat az átültetés kapcsán kötelező jelleggel előírja, hogy a tizennegyedik életévét be nem töltött tanú kihallgatását kép- vagy hangfelvevővel, vagy egyéb berendezéssel rögzíteni kell. A gyermekmeghallgató szobák a kihallgatás rögzítésére alkalmas eszközökkel rendelkeznek, és a mai technikai viszonyok között a kihallgatást rögzítő eszköz alkalmazására a gyermekmeghallgató szobán kívül foganatosított kihallgatás esetében is lehetőség van.

A javaslat a 18. életév alatti sértettek, illetve tanúk esetében szintén egy fokozatosságra épülő rendszer kialakítását célozza, amely során a tizennégy év alatti személyek esetében -függetlenül attól, hogy sértett tanú vagy tanú - a Be. 167. § (1) bekezdése alapján kötelező a kihallgatás rögzítése. A 14. és 18. életév közötti sértettek esetében, figyelemmel arra, hogy a Be. 62/C. § (2) bekezdése alapján különleges bánásmódot igénylő sértettnek minősülnek, a Be. 167. § (1) bekezdésének alkalmazása nem kötelezettségként, hanem fokozott elvárásként jelentkezik (Be. 62/C. § (3) bekezdés).

A javaslat 20. §-a, a Be. 213. § (4) bekezdésének módosításával e rendszerhez igazodóan a nyomozási bíró eljárásában is kötelezővé teszi a 14. életévét meg nem haladott tanú kihallgatásának rögzítését, illetve elvárja azt a 14. és 18. év közötti, különleges bánásmódot igénylő sértettek esetében.

A bírósági eljárás során e rendelkezés kötelező alkalmazására nincs szükség. A 14. életévét be nem töltött tanú kihallgatására a bírósági eljárásban speciális szabályok alkalmazandók, a különleges bánásmódot igénylő sértett kíméletét elsősorban más eszközök, jogintézmények alkalmazásával lehet biztosítani. Ez természetesen nem akadályozza annak, hogy a Be. 252. § (2) bekezdése alapján kép- és hangfelvétel készüljön a tárgyalásról is.

a 15-16. §-hoz

Az Irányelv 3. cikk (3) bekezdése értelmében - kivéve, ha ellentétes az áldozat érdekeivel, vagy ha veszélyeztetné az eljárás lefolyását - a tagállamok lehetővé teszik az áldozatok számára, hogy egy általuk választott személy elkísérje őket az illetékes hatósággal való első kapcsolatfelvételt, amennyiben az áldozatnak a bűncselekmény hatása miatt segítségre van szüksége a megértéshez vagy a megértetéshez.

A hatósággal való első kapcsolatfelvétel megnevezés körében jellemzően kétféle helyzet fordulhat elő: egyrészt maga a feljelentés, illetve azzal összefüggésben - akár a helyszíni intézkedést, akár az eljárás egyéb módon történő megindítását követően - a sértett első tanúkihallgatása.

Az első esetben a 172. §-ba beillesztett (1a) bekezdés, illetve a Be. 172/A. § (2a) bekezdés célja, hogy biztosítsa, hogy a feljelentő mellett a meghallgatása során végig ott legyen egy általa választott személy, ha a feljelentőnek segítségre van szüksége. Ez a segítség lehet érzelmi, támogató jellegű, de öltheti a nyelvi segítség formáját is, ha a feljelentő a magyar nyelvet nem beszéli. Megjegyzendő, hogy e módosítás az Irányelv 5. cikk (2) bekezdésében foglalt rendelkezésnek való megfelelést is szolgálja. Hangsúlyozni kell, hogy a feljelentés saját nyelven történő megtétele eddig is biztosított volt. Ezzel a módosítással azonban a Be. -az Irányelv rendelkezéseit követve - jogszabályi szinten és kifejezett jogként rögzíti, hogy a feljelentő meghallgatása során nyelvi segítségként az általa megjelölt személyt vehesse igénybe. Ezen túlmenően az eljáró hatóság feladata annak mérlegelése, hogy a feljelentő meghallgatása során indokolt-e tolmács biztosítása, ami azonban nem érinti a feljelentő azon jogát, hogy az általa megjelölt személy a meghallgatáson részt vegyen.

A hatósággal való első kapcsolatfelvétel lehet továbbá az az időpont, amikor a sértettet először hallgatják ki tanúként. Erre tekintettel a javaslat 18. §-a ebben az esetben is biztosítja a támogató személy jelenlétét.

a 17. §-hoz

Az Irányelv 20. cikk a) pontja értelmében a védekezéshez való jog sérelme nélkül és az igazságszolgáltatási mérlegelési jogkör szabályaival összhangban, a tagállamok biztosítják, hogy a bűnügyi nyomozás során az áldozatok kihallgatására a bűncselekmény miatt az illetékes hatósághoz intézett feljelentés megtételét követően indokolatlan késedelem nélkül sor kerüljön.

Tekintettel arra, hogy a Be. a nyomozásra vonatkozóan a sértett soron kívüli, haladéktalan kihallgatását nem írja elő, szükséges volt megteremteni az erre vonatkozó szabályt a nyomozás tanúkihallgatásra vonatkozó rendelkezései között. Az előírás célja részben az ismételt áldozattá válás elkerülése, ugyanakkor indokolhatja ezt például a sértett hazájába történő visszatérésének igénye, vagy más egyéb körülmény is. Egyes esetekben azonban éppen a sértett kímélete indokolhatja, hogy a kihallgatásra csak bizonyos idő elteltével kerüljön sor. A sértett soron kívül történő kihallgatása jellemzően az eljárás érdekeit is szolgálja.

Mindezekre figyelemmel a javaslat fokozott elvárásként írja elő a sértett soron kívül történő kihallgatásának szükségességét, amely elvárás érvényesülését azonban indokolt esetben az eljárás érdeke vagy éppen a sértett kímélete korlátozhatja.

a 18. §-hoz

Az Irányelv 20. cikk c) pontja értelmében a védekezéshez való jog sérelme nélkül és az igazságszolgáltatási mérlegelési jogkör szabályaival összhangban a tagállamok biztosítják, hogy a bűnügyi nyomozás során az áldozatokat elkísérhesse jogi képviselőjük és egy általuk választott személy, kivéve, ha ezzel ellentétes, indokolással ellátott határozatot hoztak. A Be. 184. §-ba újonnan beillesztett (9) bekezdés az Irányelv e rendelkezésének való megfelelést szolgálja. Ennek értelmében valamennyi nyomozási cselekményen jelen lehet a sértett Be. 56. §-a szerinti képviselője, továbbá - a javaslat 15-16. §-ával összhangban, a sértett támogatása érdekében - egy általa választott nagykorú személy.

A Be. a tanú számára biztosítja a tanú érdekében eljáró ügyvéd jelenlétét. A javaslat a tanú érdekében eljáró ügyvédre vonatkozó szabályok és a sértett képviselőjének jogosultságai közötti ellentmondást a tanú érdekében eljáró ügyvéd javára oldja fel. A sértett tanúkénti kihallgatásán a sértetti képviselő így csak abban az esetben vehet részt, ha arra a Be. 85. § (4) bekezdése alapján tanú érdekében eljáró ügyvédként jogosult. A sértett érdekeinek védelmét a tanúkihallgatás során a jogi képviselője láthatja el, míg ez a szabályozás nem korlátozza a sértett lelki, nyelvi vagy egyéb támogatáshoz való jogát, amelyet a sértett által választott személy jelenléte biztosít. A tanú érdekében eljáró ügyvéd, illetve a sértett által megjelölt nagykorú személy jelenléte nem érinti a 18. életévét meg nem haladott, valamint a Be. 86. § (2) bekezdésében meghatározott tanú kihallgatásán, a Be. 86. § (3) bekezdése alapján jelen lévő személyek részvételét.

a 19. §-hoz

A Be. 185. §-át érintő módosítás a 184. § (9) bekezdésének szabályozásához kapcsolódik. A Be. most módosuló 184. § (9) bekezdése egységesen rendezi a sértett jelenléti jogosultságához vagy kötelezettségéhez kapcsolódóan jelenléti jogosultságot szerző személyek (képviselő, támogató, megjelölt nagykorú személy) helyzetét. E tárgykörben a Be. hatályos szabályaival kapcsolatban több kérdés is felmerül, hiszen például a sértetti képviselő jelenléti jogosultsága szabályozatlan, míg a sértett támogatójának jelenléte nem általánosságban, hanem csak a Be. 185. § (1) bekezdésében megjelölt cselekmények, valamint a tanúvallomás esetében megengedett.

A Be. 184-185. §-ában, illetve a további részletszabályokban most kialakított rendszer a sértett esetében a sértett jelenléti jogosultságához igazodóan, egységesen biztosítja a képviselő (a Be. 56. § (2) bekezdésére figyelemmel ebbe beleértve a törvényes képviselőt is), a támogató, valamint a sértett által megjelölt nagykorú személy jelenlétét. Ehhez képest a Be. 85-86. §-a szerint különös szabályok vonatkoznak a tanúkihallgatáson való jelenlétre, és ugyancsak sajátos rendelkezések irányadóak a házkutatás (Be. 149. § (4) bekezdése), illetve a motozás (Be. 150. § (5) bekezdése) esetére. Ezekben az esetekben a jelenlét alapját nem a sértetti minőség, hanem az eljárási cselekménnyel kapcsolatos érintettség (tanú, kényszerintézkedéssel érintett) határozza meg.

a 20. §-hoz

A javaslat 14. §-ához fűzött indokolásban foglaltak szerint a nyomozási bíró eljárásában a Be. 213. § (4) bekezdése, illetve a Be. 62/C. §-a valósítják meg az Irányelv 24. cikk (1) bekezdés a) pontjában előírtak átültetését.

a 21. §-hoz

Az Irányelv 23. cikk (3) bekezdés d) pontja alapján a tagállamoknak a bírósági eljárások során olyan intézkedéseket kell biztosítani a "specifikus védelmi szükségletekkel rendelkező áldozatok számára", amelyek lehetővé teszik a tárgyalásnak a nyilvánosság kizárásával történő megtartását. A Be. hatályos 237. § (3) bekezdés c) pontja jelenleg is lehetővé teszi az eljárásban részt vevő személyek, így a sértett védelme érdekében is a zárt tárgyalás tartását. Ezt a sértett is indítványozhatja. A javaslat ennek a rendelkezésnek a módosításával külön is kiemeli, hogy zárt tárgyalás elrendelését a különleges bánásmódot igénylő sértettek védelme is megalapozhatja.

a 22-23. §-okhoz

Az Irányelv 23. cikk (3) bekezdés a) pontjának az átültetését szolgálják ezek a rendelkezések. Az átültetés érdekében a javaslat egyrészt kiegészíti a zártcélú távközlő hálózat útján történő kihallgatás lehetséges eseteit a különleges bánásmódot igénylő sértett tanúkenti kihallgatásával. Másrészt a javaslat biztosítja a lehetőséget arra, hogy a különleges bánásmódot igénylő sértett vagy képviselője indítványozhassa, hogy a különleges bánásmódot igénylő sértett kihallgatása idejére a vádlottat eltávolítsák a tárgyalóteremből. Ilyen döntést a rendelkezés jelenleg is hatályos első mondata alapján a tanács elnöke változatlanul hivatalból is hozhat.

a 24. §-hoz

Technikai, szövegcsérés módosításokat tartalmaz a javaslat.

a 25. §-hoz

Az állam által fizetendő pártfogó ügyvédi díj egy részére (a befejeződött eljárási szakaszokra minimálisan érvényesíthető díjmértékig) nézve az állam (jogi segítségnyújtás célú irányszabály) által fizetendő előleg kifizetését lehetővé tevő rendelkezés, kiküszöbölendő azt a gyakorlati problémát, hogy a pártfogó ügyvédek - a kirendelt védőktől eltérően - csak az eljárás befejeződésekor (nem ritkán évek múlva) juthatnak járandóságukhoz.

a 26. §-hoz

A pártfogó ügyvédek díja, illetve annak kifizetésének biztosítása érdekében bevezetésre kerül az eljárási előleg intézménye.

a 27. §-hoz

Jogharmonizációs záradék.

a 28. §-hoz

A fordulatok módosításával válik lehetővé a pártfogó ügyvédi képviselő hatályának kiterjesztése a büntetőeljárás nyomozati szakára. Az Irányelv 13. cikke alapján, illetve tekintettel arra, hogy az Irányelv átültetése eredményeképpen a büntetőeljárásban részt vevő áldozatok jogai jelentős mértékben bővültek, lehetővé kellett tenni a bűncselekmények áldozatai számára, hogy a pártfogó ügyvédi képviselőt ne csupán a büntetőeljárás bírósági szakaszában, hanem már azt megelőzően is igénybe vehessék.

a 29. §-hoz

A módosítást az teszi indokolttá, hogy az Irányelv preambuluma (51) bekezdése szerint minden esetben az áldozat lakóhelye szerinti tagállamnak kell biztosítania az áldozat számára a felépüléséhez szükséges segítséget, támogatást és védelmet.

a 30. §-hoz

Az igénybe vehető áldozatsegítő szolgáltatások köre már a hatályos szabályozásban is nagyrészt lefedte az Irányelv által megkövetelt kört. A közösségi jognak való megfelelés miatt a szolgáltatások elnevezését pontosítja a módosítás. Emellett a szolgáltatások köre a módosítást követően kibővül olyan elemmel is (áldozati státusz igazolása), amely már jelen volt a gyakorlatban, így szükségessé vált annak törvényi szinten való megjelenítése. A "jogi segítségnyújtás" elnevezésű szolgáltatás pedig a módosítást követően átkerül az "áldozati státusz igazolása" szolgáltatás körébe.

a 31. §-hoz

A korábban már valamely támogatási formában részesült áldozat általában nem veheti ismételt igénybe újra a kért szolgáltatást. Ez alól eddig csupán a védett szálláshely biztosítása volt kivétel. Indokolt kivételként a tanúgondozás elnevezésű szolgáltatás feltüntetése is, mivel indokolatlan az áldozatnak a szolgáltatás ismételt igénybe vételéből való kizárása.

a 32. §-hoz

Az Ást. 11. § szerinti igazolás az Irányelv 8. cikk (5) bekezdése alapján nem lehet a továbbiakban az áldozatsegítő szolgáltatások igénybe vételének általános feltétele, csupán a pénzügyi vonzattal járó támogatások esetén, amelyekre az Irányelv hatálya nem terjed ki. Emiatt az érdekérvényesítés elősegítése szolgáltatáson belül indokolatlanná vált az ügyféláldozat fogalmának különállása és ennek megjelenítése a normaszövegben. Tekintettel arra, hogy csupán az azonnali pénzügyi segély és az állami kárenyhítés igénybe vételéhez szükséges külön nyomtatvány kitöltése a kérelemhez, így indokolt az e támogatási formák igénybe vételéhez szükséges adatok megjelölése a törvényben. Az Ást. 11. § szerinti igazolás kötelező beszerzésének megszűnése mellett azokban az esetekben, ahol továbbra is írásos igazolás szükséges a büntetőeljárás megindulásáról, indokolt az eljárás egyszerűsítése azáltal, hogy az igazoláson kívül minden más olyan okirat is elfogadható legyen, ami alapján az áldozatsegítő szolgálat meg tudja állapítani, hogy az adott kérelmező a törvény személyi hatálya alá tartozó áldozat-e, illetve nem állnak-e fenn kizáró okok. Az Ást. új 10. § (5) bekezdése ezért felsorolja azokat az okiratokat, amelyeket a hatósági eljárásban elbírált kérelmek esetén elfogadhat az áldozatsegítő szolgálat.

a 33. §-hoz

Az áldozatsegítő szolgáltatások fedezetét biztosító, felülről nyitott célleírányt érintő egységes fogalomhasználatot biztosító módosítás.

a 34. §-hoz

Tekintettel arra, hogy az áldozat tájékoztatása is szolgáltatási forma, így a tájékoztatásokra utaló normaszöveg kikerül a módosítás eredményeképpen a nyilvántartásra vonatkozó szabályból.

a 35. §-hoz

Az esélyegyenlőség megteremtése érdekében szükséges a jelenlegi, nyelvi tolmácsolás mellett lehetővé tenni, hogy azon áldozatok számára, akik fogyatékoságuk, vagy valamely egyéb okból nem képesek hagyományos módon kommunikálni, nyitva álljon a lehetőség jelyelvi tolmács költségmentes igénybe vételére is.

a 36. §-hoz

Az Irányelv alapján a tagállamoknak lehetővé kell tenniük, hogy az áldozatok jogaik gyakorlásával kapcsolatos információkat, valamint a büntető eljárás során játszott szerepükkel összhangban a vonatkozó tájékoztatást megismerhessék. Amennyiben az áldozatsegítő szolgálat valamely más tagállam kárenyhítési hatósága előtti eljárásban támogató hatóságként jár el az adott ország által a kérelem benyújtásához elfogadott nyelvet nem ismerő áldozat érdekében, az áldozat ezen jogának biztosítása miatt szükséges a módosítás.

a 37. §-hoz

Tekintettel arra, hogy az áldozat tájékoztatása is szolgáltatási forma, így a tájékoztatásokra utaló normaszöveg kikerül a módosítás eredményeképpen a vonatkozó szabályból. Emellett a módosítás a közigazgatási hatósági eljárás kapcsolattartási formáinak megnevezésével való összhangot hivatott megteremteni. A jelenlegi megfogalmazás ugyanis kizárja az e-mailben történő kapcsolattartást az ügyféllel, ami a jelen kor követelményeinek nem felel meg.

a 38. §-hoz

Az Irányelv rendelkezéseinek megfelelően az áldozatok részére a helyzetüknek és szükségleteiknek megfelelő szolgáltatást kell nyújtani. Ennek biztosítása érdekében az áldozatsegítő szolgálat tájékozódik az ügyfél körülményeit illetően és haladéktalanul megteszi a szükséges intézkedéseket. Az áldozatok egyéni szükségleteihez igazodó szolgáltatás nyújtás személyre szabottá teszi az áldozatsegítő szolgálat eljárását.

A legtöbb európai áldozatsegítő szolgálat jelentős mértékben épít az önkéntesek közreműködésére. Általuk nagyban fokozható az áldozatsegítés hatékonysága, valamint annak térbeli és időbeli dimenziói is szélesedhetnek. Magyarországon is valósultak meg olyan pályázatok, amelyek az önkéntesek bevonásának lehetőségével kísérleteztek. A jelenlegi módosítás nem írja elő kötelezettséggként az önkéntesek alkalmazását, azonban lehetőséget teremt rá, egyben felhívja rá a figyelmet, ezért indokolt a törvény szövegében megjeleníteni.

a 39. §-hoz

A tájékoztatásra vonatkozó korábbi rendelkezéseknek a szolgáltatásokra vonatkozó előírásokba történő beépítése érdekében szükséges módosítás. Emellett a 24 órás telefonos áldozatsegítő szolgálat működtetése útján szavatolható az, hogy az áldozatok a nap 24 órájában haladéktalanul, érdemi segítséget és iránymutatást kaphassanak.

a 40. §-hoz

Az Irányelv rendelkezései értelmében a pszichológiai és érzelmi megrázkódtatást elszenvedett áldozatoknak szükséges az érzelmi, és amennyiben rendelkezésre áll, pszichológiai segítséget is nyújtani. Az érzelmi segítségnyújtás mint az áldozatok empatikus kezelése már eddig is része volt az

áldozatsegítés hazai rendszerének, azonban a módosítással törvényi szinten jelenik meg az Irányelv által megkövetelt szemlélet és szolgáltatási forma. A jogi tanácsadás és segítség nyújtása korábban is része volt a szolgáltatási rendszernek, azonban a törvény szövegének átstrukturálása miatt kerül itt szabályozásra.

a 41. §-hoz

Indokolatlan a jogi segítségnyújtásról szóló törvény szerinti jogi segítségnyújtás mint önálló áldozatsegítő szolgáltatás megtartása, mivel egyéb olyan szervek és hatóságok is léteznek, melyek eljárásában az áldozati státusz igazolása esetén az ügyfél valamely kedvezményben részesül.

a 42. §-hoz

Az Ást. 46. § (2) bekezdésében foglalt felhatalmazó rendelkezés módosítása indokolt annak érdekében, hogy alacsonyabb szintű jogszabályban lehessen rögzíteni az áldozatsegítő szolgálat által készített, az áldozatok jogairól szóló tájékoztató részletes tartalmát, amelyről az Irányelv 4. cikke rendelkezik.

A tanúgondozásra mint új szolgáltatási forma bevezetésére tekintettel szükséges felhatalmazó rendelkezés útján biztosítani az igazságügyért felelős miniszternek, hogy rendeleti formában szabályozza a tanúgondozás részletes szabályait.

a 43. §-hoz

Jogharmonizációs záradék.

a 44. §-hoz

Tekintettel arra, hogy a szolgáltatások nyújtása részben függetlenedik a büntetőeljárás megindulásától, azért az áldozat tájékoztatása is szolgáltatási formává válik, így a tájékoztatásokra utaló normaszöveg kikerült a törvényből és helyette a szolgáltatásokra vonatkozó szabályok módosultak. Ennek megfelelően a törvényben található hivatkozások módosítása szükséges.

a 45. §-hoz

Az áldozatoknak nyújtott szolgáltatások rendszerére vonatkozó törvényi hivatkozások módosítása folytán hatályukat veszítő hivatkozások.

a 46. §-hoz

A módosítást az Irányelv 17. cikkének (3) bekezdésében foglalt azon rendelkezés indokolja, amely szerint a tagállamok biztosítják, hogy az az illetékes hatóság, amelynél az áldozat feljelentést tesz, haladéktalanul továbbítja azt azon tagállam illetékes hatóságához, ahol a bűncselekményt elkövették, amennyiben az a tagállam, ahol a feljelentést tették, az eljárás megindítására vonatkozó hatáskörét nem gyakorolta. Az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló 2012. évi CLXXX. törvényben (a továbbiakban: EU tv.) foglalt más jogsegélyformához hasonlóan szabályokat kell megfogalmazni arra az esetre, ha Magyarország a küldő, és arra vonatkozóan is, amikor Magyarország a fogadó állam.

Abban az esetben, ha Magyarország a küldő állam, a feljelentést az ügyész továbbítja, tekintettel arra, hogy a magyar joghatóság hiányát a Be. alapján az ügyész állapíthatja meg. A 107/A. § (2) bekezdése egy járulékos rendelkezés az EU tv.-ben, amely azt az esetet rendezi, ha a rendelkezésre álló adatok alapján nem állapítható meg, hogy a tagállamban a feljelentés fogadására melyik tagállami hatóság rendelkezik hatáskörrel és illetékességgel.

Ha Magyarország a feljelentést fogadó állam, akkor a magyar hatóság a feljelentést a magyar jogszabályokban foglaltak szerint bírálja el.

a 47. §-hoz

Jogharmonizációs záradék, amely az Irányelv 27. cikk (2) bekezdésében foglalt rendelkezésnek történő megfelelést szolgálja.

a 48. §-hoz

Az Irányelv 2. cikk (1) bekezdéséből következően az Irányelv a 6. cikk (5) bekezdése alapján valamennyi, az Irányelv alapján áldozatnak tekintendő személy - így az áldozat, valamint a bűncselekménnyel összefüggő halála esetén az áldozat családtagjai - számára biztosítani kívánja, hogy a sértettet érintő bűncselekménnyel összefüggő kényszerintézkedésből vagy a szabadságvesztés végrehajtása során, illetve annak befejezése miatt bekövetkező szabadulásról, illetve szökésről tájékoztatást kapjon. A Bv. tv. 13. § (1) bekezdése a sértetti hozzátartozók részére jelenleg ezt a lehetőséget nem biztosítja, ezért szükséges a törvény kiegészítése azzal, hogy a sértett helyébe lépő, a sértetti jogokat gyakorló hozzátartozók is gyakorolhassák értesítéshez való jogukat. Az értesítés lehetőségét a Be.-vel való összhang megteremtése értelmében a Bv. tv. is kiterjeszti az ideiglenes kényszergyógykezelés mellett a kényszergyógykezelésre, valamint az elzárásra is. Ezen kívül a javaslat az egyes szankciókra vonatkozó terminológiával összhangban pontosítja azon esetkörök felsorolását és megnevezését, amikor az értesítési kötelezettség fennáll. Hangsúlyozni kell, hogy tekintettel arra, hogy az Igazságügyi Megfigyelő és Elmegyógyító Intézet (a továbbiakban: IMEI) bv. intézetnek minősül a szervezeti törvények értelmében, ezért a javaslat szerinti rendelkezések esetében a nyilvántartási feladatokat is ez a szerv látja el minden olyan fogvatartott esetében, akinek a büntetését, intézkedését az IMEI-ben hajtják végre.

A Be. és ezen keresztül a Bv. tv. szabályai jelenleg csak bizonyos bűncselekmények esetén teszik lehetővé a sértett kérelemre történő értesítést a terhelt vagy elítélt ideiglenes vagy végleges szabadon bocsátásáról, illetve szökéséről. Tekintettel arra, hogy az Irányelv ezt a lehetőséget valamennyi bűncselekmény vonatkozásában előírja, így indokolt a Bv. tv. korábbi szűkítő megfogalmazásának megfelelő módosítása is.

Ami a Bv. tv. hatályos 13. § (3)-(3a) bekezdését illeti, ezek a rendelkezések az Irányelv 6. cikk (6) bekezdésének jelenleg is megfelelnek. A 6. cikk (6) bekezdésének célja az elkövető védelme, ha az értesítés következtében ő lenne sérelem azonosított kockázatának kitéve. A Bv. tv. 13. § (3)-(3a) bekezdése azzal biztosítja az elkövető védelmét, hogy a sértettet nem a bv. intézet, hanem a lakcíme szerinti rendőri szerv értesíti a terhelt szabadulásáról, szökéséről stb., tehát a sértettnek nincs tudomása arról, hogy a terheltet melyik bv. intézet tartja fogva. A Bv. tv. 13. § (3)-(3a) bekezdésének módosítása - az Irányelvnek való jelenlegi megfelelés ellenére - azért szükséges, hogy egyszerűsíteni lehessen a felesleges hatóságok közötti információáramlást (bv. intézet - rendőri szerv - sértett).

Egyszerűbb és ésszerűbb megoldást jelentene, ha a bv. intézet a BVOP-nak küldené az információt, amely továbbítaná azt a sértettnek. Ugyanakkor a javítóintézetben fogvatartottak esetében a büntetés-végrehajtási szervezettől való szervezeti elkülönülésre tekintettel a javaslat fenntartja azt a rendszert, amely alapján a javítóintézet a sértett által megadott lakcím szerint illetékes rendőri szervén keresztül teljesíti az értesítési kötelezettségét.

a 49. §-hoz

Szövegcsérés pontosítás a Bv. tv. tartalmi módosításához kapcsolódóan.

az 50. §-hoz

Hatályba léptető rendelkezés.

az 51. §-hoz

Jogharmonizációs záradék, amely az Irányelv 27. cikk (2) bekezdésében foglalt rendelkezésnek történő megfelelést szolgálja.